

de journalist

5 SOCIALE
MEDIAMANAGERS
AAN HET WOORD

HET NIEUWE
DIGITALE COPYRIGHT

STIJN TORMANS

**'Ik ben nog altijd
heel erg Charlie'**

POL DELTOUR
NATIONAAL SECRETARIS
VVJ

Een goed jaar

Als het goed is, zeggen we het ook. Voor de mainstream media en professionele journalistiek was 2020 een boerenjaar. En dat heeft alles met vier V's te maken. Op de vijfde is het nog even wachten.

In 2020 hebben Vlaamse redacties en journalisten vooral in alle vrijheid hun werk kunnen doen. Daar is niks opmerkelijks aan, kan men opmerken; zo is het toch altijd al geweest. Zeker, maar laat ons toch maar blijven beseffen dat geen enkele vrijheid ooit definitief verworven is. Wat onze eigen regio betreft, hangt toch nog altijd die donkere rechtsextremistische schaduw over die vrijheden van ons.

Die vrijheid heeft nieuwsmedia en journalisten intussen niet belet om stevig hun maatschappelijke verantwoordelijkheid op te nemen. Dat heeft zich vertaald in uitstekend journalistiek werk – in de eerste plaats over corona, maar even goed over de eigen federale en de Amerikaanse verkiezingen onder meer. Het wordt moeilijk kiezen voor de Belfius persprijzen dit jaar. Specifiek de coronaberichtgeving zat echt wel goed: ze was bijzonder ruim, informatief, divers, kritisch als het moest. En wat enkele UA-wetenschappers zopas heeft bezielde om dat niet te vinden, moeten ze misschien maar eens onderwerpen aan wat zelfonderzoek.

Die vrijheid en verantwoordelijkheid samen hebben in 2020 geleid tot een sterk vertrouwen van het publiek in professionele journalistiek. Alvast bij onze Noorderburen blijkt dat vertrouwen het voorbije jaar zelfs merkkelijk gestegen.

Vrijheid, verantwoordelijkheid, vertrouwen en verkoop: ziedaar een mooi klavertjevier

En zie, spoorlags heeft zich dat ook vertaald in een toegenomen verkoop. Volgens de laatste CIM-cijfers gingen de Vlaamse kwaliteitskranten er in 2020 fors op vooruit, en omzeggens ook alle andere MSM boekten meer lezers. Voor DPG Media leidde dat tot een omzetstijging van 8 procent en een operationele winsttoename van 38 procent; Mediahuis tikte af op respectievelijk 15 en 56 procent. Daarmee werden de tegenvallende reclame-inkomsten ruim gecompenseerd.

Vrijheid, verantwoordelijkheid, vertrouwen en verkoop: ziedaar een mooi klavertjevier. Maar het kan nog fraaier als daar een vijfde V wordt aan toegevoegd: wat vrijgevigheid in de richting van al die journalisten die zich in 2020 uit de naad hebben gewerkt. We vernemen dat hier en daar journalisten begin dit jaar met een bonus zijn verblijd. Oké, maar mag het iets structureler zijn? En mogen eindelijk ook eens de vele freelancejournalisten wat vruchten plukken van hun noeste werk, bijvoorbeeld in de vorm van een indexering van hun vergoedingen?

Dat beetje meer vrijgevigheid van onze mediabazen zou van 2020 pas echt een vreugdevol en vredelievend jaar maken.

WERKTEN MEE

Coördinatie: Pol Deltour & Piet De Loof, pol.deltour@journalist.be, piet@revista-media.be || **Eindredactie:** Piet De Loof || **Concept en vormgeving:** Revista (www.revista-media.be) || **Medewerkers:** Pol Deltour - Selma Franssen - Charlotte Michils - Monica Moritz - Pieter Knapen - Kris Van Haver - Geert Van Lierde - Luc Vanheerentals || **Cover:** Saskia Vanderstichele || **Redactiesecretariaat:** Zennestraat 21, 1000 Brussel, Tel. 02/777 08 40, info@journalist.be – www.journalist.be || **Abonnementen:** Marleen Sluydts, info@journalist.be || **Reclameregie:** Beny Bechler, beny.bechler@journalist.be || **Druk en verzending:** Graphius

10

ONDERZOEK

Wanpraktijken bij voetbalsites: het vervolg

18

INTERVIEW

Vijf sociale-mediamanagers over hun job

24

ACTUA

Het nieuwe digitale copyright

28

FOTOROL

Lars Duchateau kiest Laurens Thys

30

Uitspraken Raad voor de Journalistiek

SPREEKTijd

Stijn Tormans

'Ik heb geleerd mededogen te hebben met mensen'

DEBAT

Hoe onpartijdig kunnen en moeten we zijn?

DE WISSEL

Katrien Stragier

'Journalisten zouden soms ook wel eens het zilveren randje mogen opzoeken'

© James Arthur / iStock / Saakie Vanderstichele

DE NIEUWKOMER

Elk jaar zetten zo'n honderd nieuwkomers hun eerste stappen in de journalistiek. Voor sommigen onder hen is het een droom die eindelijk in vervulling gaat, anderen zijn er toevallig ingerold. In dit nummer: **Ine Gillis** (25), Belga-correspondent voor Vlaams-Brabant.

'Eerst enkele jaren zonder corona nodig'

Ine Gillis

Eind vorig jaar stak Ine Gillis van wal in de journalistiek als freelance Belga-correspondent voor het harde nieuws in Vlaams-Brabant. Het was een ongelukkig moment door de vele beperkingen tijdens de corona-lockdown, maar toch heeft dat Ines enthousiasme niet bekoeld. 'Als journalist krijg je unieke kansen om interessante personen aan de tand te voelen en op plaatsen te komen waar je normaliter enkel van kan dromen. Als je uit al die informatie dan nog een goeie tekst kunt puren, geeft dat veel tevredenheid. Bovendien heb ik intussen over van alles al superveel bijgeleerd.'

Ine behaalde eerst een diploma leerkracht, studeerde vervolgens Politieke Wetenschappen in Gent en volgde daarna nog een specialisatiejaar Europese politiek. In de lente van 2019 kreeg ze de smaak voor journalistiek te pakken tijdens een stage bij VRT-EU-specialist Rob Heirbaut. 'De broeierige sfeer op de VRT-redactie in de aanloop naar de verkiezingen werkte heel aanstekelijk. Ik leerde er bovendien Belga kennen en kwam onder de indruk van de grote impact die het persagentschap heeft op de berichtgeving in ons land.'

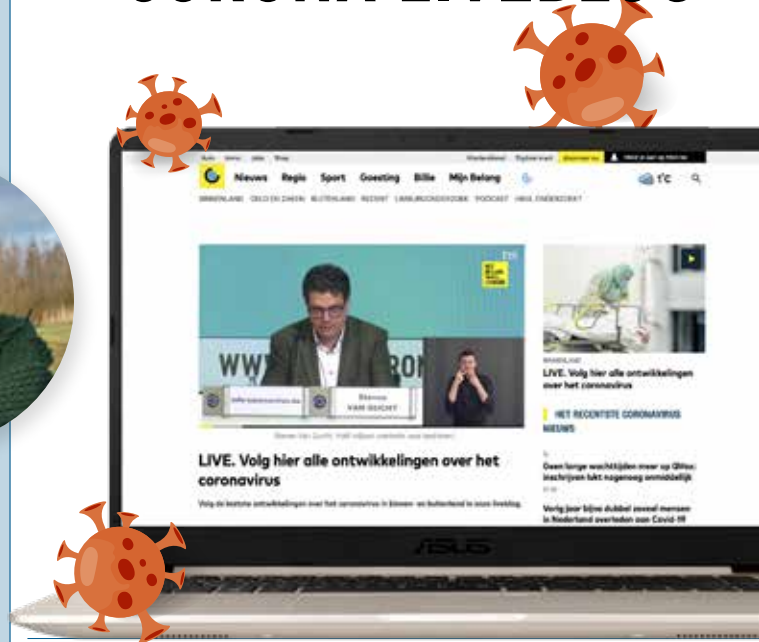
Naast teksten bezorgt Ine Belga ook foto's en video-opnames. 'September en oktober waren bijzonder drukke maanden, maar door de lockdown was er nadien minder werk en werd het ook minder aangenaam. Omdat de meeste persontmoetingen digitaal georganiseerd worden, zie je nog weinig volk. Het vele slechte nieuws dat je over zo'n pandemie moet brengen, vreet bij momenten ook erg aan je. Veel sporten is voor mij de manier om de knop om te draaien.'

Hoe haar carrière er op lange termijn zal uitzien, weet ze nog niet. 'Wellicht heb ik eerst enkele jaren zonder corona nodig om te kunnen inschatten wat de journalistiek echt voor mij betekent.' (LV)

MEEST AANGEKLIKT

Wat was vorige maand het meest aangeklikte artikel op jullie website? We vroegen het aan **Indra Dewitte**, hoofdredacteur van *Het Belang van Limburg*.

'CORONA LIVEBLOG'

OVER DE TAALGRENSEN

Wat gebeurt er aan de andere kant van de taalgrens op journalistiek vlak? Met deze rubriek ben je weer mee.

Philippe Leruth met pensioen

Philippe Leruth (66) heeft op 1 april afscheid genomen van de redactie van *L'Avenir*, waar hij zijn hele journalistieke loopbaan van 43 jaar heeft gewerkt. Vlaamse journalisten kennen Philippe ook nog goed als oud-voorzitter van onze federale journalistenbond AVBB, die hij vanaf 1995 mee op weg zette naar een defederalisering. In 1999 werd Philippe ook de eerste voorzitter van de Franstalige AJP. Daar eindigde zijn inzet voor de journalistieke zaak niet, want achtereenvolgens werd hij ook nog voorzitter van de Europese EFJ en – als polyglot die vlot zeven talen beheerst – van de mondiale IFJ. Aan het eind van zo'n loopbaan schieten woorden snel te kort, maar niettemin: *mille mercis, Philippe!* (PD)

Indra Dewitte: 'In maart werd onze liveblog met coronanieuws 1.059.234 keer aangeklikt. Je vindt er nationaal nieuws, zoals de beslissingen van de veiligheidsraad en interviews met experts, maar we bekijken de pandemie ook door een Limburgse bril. Wat is de impact op onze provincie, wat is de situatie in de ziekenhuizen? Onlangs brachten we een reportage over vier koppels met corona in een Limburgs ziekenhuis. Zo geven we de crisis een gezicht, we merken dat daar behoefte aan is. Je zou verwachten dat mensen voor nieuws over een wereldwijde crisis naar nationale media kijken, maar wij zien het omgekeerde. Als regionaal medium staan we dicht bij mensen in de straat en openen van daaruit de deur naar de rest van de wereld. Lezers zoeken misschien wel meer dan ooit herkenning en betrouwbaarheid en willen weten: wat zegt "mijn" krant hierover?' (SF)

https://www.hbvl.be/cnt/dmf20200608_04984851

DE VAKPERS

Zowat één op de vijf Belgische beroepsjournalisten werkt voor een gespecialiseerd magazine. Reden genoeg om in elke editie de spots te richten op één titel.

Grinta!

- 6+2 nummers per jaar
- Oplage: 20.500
- Bestaat sinds 2007
- 2 journalisten + 2 redactie-teams met freelancers
- Hoofdredacteur: Frederik Backelandt

Van magazine naar crossmediaal merk

Frederik Backelandt, hoofdredacteur: 'Grinta!' is gestart als een klassiek magazine en geëvolueerd tot een medium voor een community van actieve fietsers. Met een website, sociale media en een nieuwsbrief naar 55.000 adressen beogen we een crossmediale benadering. *Grinta!* is complementair met *Cycling*, een toegankelijk 'koersblad' over de professionele wielrennerij. Onze uitgeverij stoelt verder op nog twee andere pijlers: *Panache*, dat content voor derden maakt, en *Arrivee*, dat audiovisueel actief is met een podcast en een YouTube-kanaal.'

'Alle pijlers vullen mekaar aan en laten ons toe om actief, proactief en activerend aanwezig te zijn bij personen voor wie fietsen een levensstijl is. We organiseren of ondersteunen evenementen, waardoor we de vinger zeer goed aan de pols houden. Met *Grinta!* willen we van fietsers betere fietsers maken. Onze publicaties brengen materiaalnieuws, gevarieerd reportagewerk, dossiers of bijlagen over e-bikes, gravel- en off road-fietsen, of zelfs indoor fietsen voor een beeldscherm dat een parcours toont. De fietsmarkt en de fietsbeleving evolueren voortdurend, en onze media evolueren mee.'

'Dat maakt van *Grinta!* een dynamisch en uitdagend verhaal. Vroeger publiceerden we veel uitgeschreven fietsroutes, nu introduceren we gps-routes of gespecialiseerde apps zoals Strava. Telkens zoeken we het meest geschikte kanaal, en onze lezers waarderen dat. Ook onze crossmediale benadering opent heel wat perspectieven. Je kan een goed verhaal brengen met mooie foto's, maar het wordt zoveel waardevoller wanneer je daar nog enkele korte, praktijkgerichte en wetenswaardige filmpjes kan aan toevoegen en er misschien zelfs nog een podcast kan van maken.' (GVL)

HET CIJFER

-20%

Met Joe Biden als nieuwe Amerikaanse president maken de nieuwsmidia in de VS geen goede beurt, althans wat hun bereik betreft. Dat blijkt uit een analyse van nieuwssite Axios. Veel grote uitgevers zagen het verkeer op hun website met ruim 20% terugvallen in februari.

Met name politiek nieuws werd veel minder geraadpleegd, een terugval van 28% in vergelijking met januari. Het verschil in nieuwshonger blijkt ook uit de zendtijd op kabeltelevisie die Trump kreeg in zijn eerste maand als president in 2017 en die voor Biden in de voorbije maand februari: 4669 minuten tegenover 1836.

Alles bijeen scoorde Trump in die periode drie keer zoveel nieuwsverhalen als Biden. Niet alle nieuwsmidia merken de terugval. Rechtsgeoriënteerde platformen als Newsmax en OANN doen het juist beter qua bereik.

RECHT
OP
TWIJFEL

**‘De journalistiek
heeft mij aan veel
doen twijfelen’**

STIJN TORMANS (KNACK) FOCUST OP GEWONE MENSEN EN DINGEN

Knack-journalist Stijn Tormans (44) noteert, vaak al wandelend, de kleine en wat verwaarloosde kantjes van het Vlaamse leven. Nu eens met veel zin voor humor, dan weer met enige droefheid of verbolgenheid. Toen Bart De Wever ooit 'geen tijd' had voor een gesprek met hem, publiceerde Tormans een blanco interview. En onlangs nog dong hij in een open brief met forse argumenten naar het leiderschap van De (slecht beheerde) Lijn. Lezers smulden ervan, De Lijn hulde zich in stilzwijgen.

MONICA MORITZ

Stijn Tormans: 'Er kwam absoluut geen reactie, zelfs geen beleefdheidsbriefje om me af te wijzen. Dat vond ik wel een beetje onbeleefd.' (*lacht*)

En sindsdien ben je daar persona non grata?

'Ook dat, ja. Ik wou met Peter Casteels CEO Marc Descheemaecker interviewen, maar die wilde alleen praten als ik er niet bij was. *'Die Stijn Tormans komt er niet in'*, was het antwoord. Een interview met Descheemaecker staat nu niet bepaald helemaal bovenaan mijn verlanglijst, maar ik wilde die man, die al jaren in de raad van bestuur van De Lijn zit en ermee koketteert dat hij zelf nooit het openbaar vervoer neemt, wel eens aan de tand voelen.'

Bart De Wever heeft je ook eens afgepoeierd.

'Toen ik hem in 2003 voor het eerst interviewde en vroeg hoe hij herinnerd wilde worden, zei hij: *'Ik wil de Tijl Uilenspiegel van de politiek zijn'*. In de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen van 2012 wilde ik hem als inwoner van de stad enkele vragen stellen, maar toen paste ik niet meer in zijn mediastrategie. Zo'n interview bracht hem politiek niks op en dus had hij 'geen tijd'. Toen dacht ik terug aan dat eerste interview en wou ik ook eens een Tijl-Uilenspiegel-stunt uithalen. Dus heb ik mijn vragen zonder antwoord gepubliceerd. Dat heeft me

'Ik ben in de journalistiek gestapt met heel veel meningen en daar zijn er niet veel van overgebleven'

honderden haatmails opgeleverd en ook veel journalisten vonden mijn blanco interview belachelijk. Terwijl ik het wel relevant vind om te signaleren wanneer een politicus een gesprek weigert. Toen Walter Zinzen nog *Terzake* presenteerde liet hij een lege stoel zien als een politicus niet kwam. Dat was vernietigend en relevant tegelijk.'

Je bent nochtans niet de man van controversiële opiniestukken.

'Dat klopt. Ik ben in de journalistiek gestapt met heel veel meningen en daar zijn er niet veel van overgebleven. Soms weet ik het allemaal niet meer, ik heb nog weinig echte opinies. Zelfs in mijn goeie dagen heb ik al moeite om een opinie over het weer te vormen. (*lacht*)

De journalistiek heeft mij aan veel doen twijfelen. Door met mensen te praten, ben ik mijn zekerheden in vraag gaan stellen. De opiniestukken over De Lijn waren een uitzondering. Al bevatten ze uiteindelijk ook maar vaststellingen die een blinde kan zien, namelijk dat De Lijn niet behoorlijk functioneert. Normaal zoek ik nooit herrie, echt niet. Ik ben geen provocateur en ook geen wereldverbeteraar, eerder een observator, een voyeur die naar het gewoel kijkt maar er liever niet aan meedoet. Dat is altijd zo geweest. Ik ben altijd een *Einzelgänger* geweest, en zo ben ik nog altijd. Ik functioneer het best aan de zijlijn, ook in de media.'

Leef je ook in de marge van je eigen tijd?

'Dat niet, maar ik voel me niet altijd thuis in deze wereld. Wat me staande houdt, is de verwondering. Ik zit zelf niet op Twitter. Uit principe, omdat ik vind dat journalisten daar al veel te veel op zitten – daarbuiten is ook nog een leven. Maar uiteraard kijk ik er wel naar uit nieuwsgierigheid. Altijd opnieuw schrik ik van al die mensen met hun grote gelijk. Ik mis humor en zelfrelativering – iedereen neemt zichzelf zo ernstig. Maar misschien pas ik gewoon niet in de tijdsgeest. Ik besef ook wel dat het weinig zin heeft om te zeggen dat ik in de jaren 60 of zo had willen leven.'

Je bent bekend voor je verhalen over mensen die onder de radar blijven. Hoe ben je daarop gekomen?

'Ik weet het eigenlijk niet. Twintig jaar geleden vond ik in de trein een *Knack* waarin stond dat ze jonge journalisten zochten. Ik heb toen in mijn sollicitatiebrief geschreven dat er niet genoeg gewone mensen aan bod kwamen in het blad en mocht daar meteen korte nieuwstukjes schrijven. Redelijk vlug begon ik tijdloze verhalen te maken die afwijken van het nieuws. Daarom beschouw ik mijzelf als de spijbelaar van de nieuwsredactie, hoewel ik vind dat er in mijn stukken ook nieuws zit.'

En die verhalen put je uit faits divers en ontmoetingen?

'Ja, uit kleine dingen waarachter vaak een hele wereld of een breder thema schuilt. Ooit maakte ik een verhaal over een schelpenwinkeltje in Oostende dat moest verdwijnen omdat een makelaar het gebouw had gekocht. Niet lang na de sluiting van zijn winkel is de eigenaar trouwens gestorven. Die schelpen waren zijn leven. Dat is misschien een fait divers, maar voor mij gaat het over de manier waarop mensen met elkaar omgaan. Dat een makelaar zonder pardon het levenswerk van een oude man kan tenietdoen, is op een of andere manier ook nieuws. Ik wil zulke mensen een stem geven.'

Je redt ook graag mensen en plaatsen van de vergetelheid.

'Ik schrijf graag over 'vergeten' mensen. Een zoveelste interview met politicus X of Y is aan mij niet besteed. Er zijn zoveel mensen die nooit aan bod komen. België telt elf miljoen inwoners. Naast dat kleine klikje dat altijd en overal opgevoerd wordt, bestaan er nog interessante mensen.'

Maak je een verschil met je stukken?

'Zelden, maar daar doe ik het ook niet voor. Misschien overdrijf ik, maar alles wat ik al heb gepubliceerd over het openbaar vervoer heeft nooit iets uitgemaakt. Ik schrijf daar al 20 jaar over en heb het alleen maar zien verslechteren: Ik ben wel blij dat problemen rond De Lijn vandaag aandacht krijgen in de pers, want toen ik erover begon te schrijven, ging het alleen over alles wat fout liep bij de NMBS. Die problemen kwamen in de pers, omdat journalisten soms zelf de trein nemen. Met de Lijn was het veel slechter gesteld. Maar daar zitten de meeste journalisten niet op, dat is het vervoer van de lagere klassen. Daarom wilde ik er aandacht aan besteden. Toch maakt dat me nog niet tot een activist: ik probeer gewoon mijn job goed te doen door de realiteit weer te geven zoals ik ze ervaar.'

Je gebruikt vaak de ik-vorm, heb je dat altijd gedaan?

'Dat is voor mij de meest eerlijke uitdrukkingvorm. Als ik jou beschrijf,

Stijn Tormans: 'Ik functioneer het best aan de zijlijn, ook in de media.'

dan is dat mijn persoonlijke interpretatie. Dankzij die stijlform maak ik duidelijk dat wat ik beschrijf een subjectieve weergave is van een realiteit. Ik beschouw mijzelf ook eerder als een reporter. Ik ga de straat op met mijn notitieboekje en teken op wat ik onderweg zie en hoor. Ik heb eigenlijk nooit echt nagedacht over wat journalistiek voor mij betekent, ook al was het altijd mijn jongensdroom om journalist te worden. Thuis waren we geabonneerd op *Het Nieuwsblad* en als kind was ik een fan van de voetbalverslagen van Mark Dheedene. Die had een prachtige pen. In 1986 verloor mijn favoriete club SK Beveren totaal onverdiend een Europese match. De dag erop schreef Dheedene een zin die

ik nooit vergeet: *'Er cirkelden deze nacht zwarte kraaien boven de Freethiel'*. Ik heb mij weken afgevraagd waar die het over had, want zelf had ik helemaal geen kraaien gezien in het stadion. Later pas begreep ik die zin. Dat je op zo'n manier de realiteit kan beschrijven, vond ik magisch. Toen wist ik dat ik ook journalist wilde worden.'

Uit je stukken blijkt nogal wat onderzoekswerk naar achtergronden en historiek.

'Dat doe ik om te laten zien hoe iets evolueert, om situaties te vergelijken. Maar mijn focus blijft toch het hier en nu. Ik vind niks zo interessant als plekken bezoeken die mij fascineren en waar andere journalisten niet op

afkomen. Zo heb ik me eens verdiept in een seksinema die in de loop der jaren almaar maar groezeliger leek en eigenlijk compleet verloederde. Als journalist kun je daar zonder meer uit nieuwsgierigheid binnenstappen, en met een goed alibi. (*lacht*) Die cinema was allesbehalve opwindend of pikant. Integendeel, het was een van de goorste en treurigste plekken die ik ooit gezien heb. Daar zaten alleen mensen met een mentale handicap. In 20 jaar journalistiek heb ik geleerd mededogen te hebben met mensen. Daarom probeer ik zo'n desolate situatie waardig weer te geven. Covid heeft mijn werk wel ontzettend bemoeilijkt. Voor mijn soort journalistiek werken interviews of reportages via Zoom niet, ik moet mensen in levende lijve zien. Ik interview dus veel buiten, en dat heeft soms ook zijn charmes.'

'Ik vind niks zo interessant als plekken bezoeken die mij fascineren en waar andere journalisten niet op afkomen'

Je pent je stukken nog letterlijk neer ook?

'Ja, ik ben een van de laatste journalisten die dat doet, denk ik. Ik kan met een computer omgaan en heel snel typen, maar ik zie het verhaal niet op een scherm én ik ben een grote fan van papier. Papier heeft iets sensueels, ik hou het ook graag in mijn handen. Bovendien heb ik een schrijfritueel: ik pen al mijn stukken in bad en daar zit ik met dat papier wel goed. Ik kan uren in bad zitten schrijven en – vooral – schrappen. En als het dan klaar is, tik ik het uit op de computer.'

Heb je er zicht op of ook de jongere 'headlinegeneratie' jouw lange stukken leest?

'Gek genoeg komen er vooral reacties van twintigers en zestigplussers. Van die jonge headlinelezers heb ik dus

voorlopig weinig last. De generatie daartussen, de mijne dus, reageert veel minder. Mijn stukken wijken wel af van de norm en daar komt natuurlijk commentaar op. Goed of slecht, dat stoort me niet. Ik vermijd alleen onderwerpen waar iedereen over schrijft. Het interesseert me niet om de honderdduizendste analyse te maken over Donald Trump. Dan schrijf ik liever over Jimmy Carter, een president uit de jaren 70. Ooit heb ik hem een briefje geschreven, zonder een antwoord te verwachten eigenlijk. Maanden later lag er plots toch een envelop in mijn bus, afgestempeld in Plains, Georgia. Ik zag het zo voor me: Jimmy Carter, ooit de machtigste man van de wereld, die daar gewoon aan zijn bureau een briefje schrijft naar een journalist in België. Ik vond het zelfs een beetje triest.

Toen wilde ik hem gaan opzoeken. Plains bleek een klein boerengat waar alles draait rond Carter die daar gewoon rondloopt met zijn twee veiligheidsagenten en elke zondag predikt in de kerk. Toen ik hem naar de bakker zag wandelen, ben ik er naartoe gestapt. Dat briefje was hij vergeten maar ik kon gewoon op straat een kwartier met hem babbelen. Zo'n stuk vertelt iets over de absurditeit van onze tijd, vind ik.'

Journalisten en ook humoristen geven soms toe dat ze aan zelfcensuur doen om niet in aanvaring te komen met toenemende gevoeligheden in de maatschappij. Neem jij een blad voor de mond?

'Zeker niet. De generatie voor mij heeft gevochten tegen de censuur van het katholieke Vlaanderen. Nu zie je die

censuur weer overal opduiken in een heel andere vorm. Het wordt niet meer opgelegd door instanties, maar we moeten onszelf censureren. Gedachten lijken plots niet meer vrij.'

Mag je dan over alles lachen?

'Het is niet hip om het te zeggen, maar ik ben nog heel erg *Charlie*. Ik ben in 1976 geboren en voel me geestelijk ook een kind van de jaren 70. Ik vind dat je met alles moet kunnen lachen en dat meningen moeten kunnen botsen. Dat politiek correcte gedoe vind ik verschrikkelijk. Niets is zo saai en vervelend als het voortdurend met elkaar eens te zijn. Ik heb onlangs met veel plezier de column van Delphine Lecompte gelezen in *Humo*, waarin ze Bart De Pauw verdedigt. Ik was het niet helemaal met haar eens, maar het was wel fantastisch geschreven. Dat Lecompte daarna op de sociale media 'gecanceled' werd door sommigen, vond ik gruwelijk. Je hoeft het met afwijkende opinies niet eens te zijn om ze te brengen. Als journalist wil ik achterhalen hoe bepaalde mensen in elkaar zitten en wat hun drijfveren zijn. Ze maken tenslotte deel uit van onze samenleving. Dat is voor mij journalistiek: de wereld open en nieuwsgierig benaderen, onbevangen ergens naartoe gaan, kritische vragen stellen, zoeken naar de waarheid en mensen zo correct mogelijk portretteren.'

Met Antwerpen als blijvende uitvalsbasis?

'Ik woon hier, maar ik maak ook veel reportages buiten Antwerpen. Antwerpen wordt vandaag te veel opgekuist en vernieuwd, terwijl ik vind dat elke stad een rafelrand moet hebben. Als je foto's uit de jaren 1930 bekijkt, zie je hoe mooi die stad was. Ik heb absoluut geen nostalgie naar de jaren 30, wel naar het decor dat ze hebben afgebroken. Toch vind ik België heel boeiend om over te schrijven. Het is vaak een ergerlijk land en op veel plaatsen aartslelijk en troosteloos, maar het is niet saai. In tegenstelling tot Nederland is het een heerlijk surrealistisch land. Je kunt geen beter land verzinnen om aan journalistiek te doen dan België.'

In 'De Journalist' van februari 2021 klaagden zes ex-medewerkers de praktijken van voetbalsites aan.

Wanpraktijken bij voetbalsites: hoe moet het verder?

Ons onderzoek naar wantoestanden bij online sportmagazines - zie het vorige nummer van *De Journalist* - heeft vele gemoederen beroerd. De gepubliceerde getuigenissen gingen over extreem lage vergoedingen, ongepaste werkdruk, betwistbaar kopieergedrag en verdachte links met de gokwereld. Na onze publicatie bevestigden verscheidene (ex-)journalisten met persoonlijke verhalen de problemen. In Vlaanderen alleen al blijkt makkelijk een tiental voetbalsites te beantwoorden aan het beeld dat we hebben geschetst. **JÉRÉMIE DE WECK EN CHARLOTTE MICHILS**

'Het is absurd, maar dit soort websites en deze ervaringen zorgden er helaas voor dat ik in 2015 definitief de stekker uit mijn journalistieke carrière trok. Het is erg dat die websites jonge mensen met een passie voor sport en journalistiek zo kunnen degouteren. Goed dat jullie dit aan de kaak hebben gesteld.'

'De verhalen die jullie publiceerden zijn maar het topje van de ijsberg. Ik ben blij dat die beerput eindelijk wordt opengegooid.'

De VVJ zat intussen samen met haar Franstalige zustervereniging AJP en sportpersbond Sportspress.be om te bekijken wat kan worden gedaan. Beslist werd om twee pistes te volgen: de verbetering van de werkomstandigheden van de (jonge) journalisten verbonden aan de betrokken nieuws-sites enerzijds, de aanpak van het copy-pastegedrag anderzijds.

ANDERLECHT-JEUGD

Zelf schermen de voetbalsites met het argument dat ze veel jonge mensen juist kansen geven in de journalistiek. 'Bij *Voetbalkrant* of *VoetbalNieuws* kun je soms na twee weken al Vincent Kompany interviewen, iets waar sportjournalisten bij de gevestigde media alleen maar kunnen van dromen.' Er wordt ook gewezen op de link met de journalistiekopleidingen, die hun studenten maar al te graag stage laten lopen bij de online sportmagazines. Manu Gonzalez van *Voetbalkrant* in een bijkomende reactie op ons dossier: 'Ik heb ons bedrijf altijd opgevat als de jeugdploeg van Anderlecht, die dient om mensen in hun carrière te lanceren.'

Toch mag dat nooit beletten dat de meest elementaire arbeidsvoorwaarden worden nageleefd. Zo dringt de VVJ aan op duidelijke contracten voor alle freelancemedewerkers. Overigens is dat vereist om onder de wettelijke

btw-vrijstelling te vallen en om te kunnen genieten van het fiscaal gunstregime inzake auteursrechten. De vergoedingen moeten redelijk zijn en stipt worden betaald. Ook voor studenten dringt de VVJ aan op een correcte behandeling, met een studentencontract of als student-ondernemer. Leveren studenten volwaardig werk, dan moet ook dat passend worden vergoed.

COPY-PASTE

Op aangeven van diverse insiders, voerde de VVJ intussen een mini-onderzoek naar copy-pastegedrag door voetbalwebsites. Concreet werd de content van *Voetbalkrant*, *Voetbal-Primeur* en *VoetbalNieuws* gedurende enkele tijdsbestekken vergeleken met het voetbalaanbod van *Het Laatste Nieuws*, *Het Nieuwsblad* en *Het Belang van Limburg*. Daaruit bleek, zoals onze bronnen al hadden aangegeven, een aanzienlijke reeks van aantoonbare *copy-paste*.

“De VAR in de perszaal: geen goed idee. Wat als een rebelse journalist hem corrigeert?”

Het Nieuwsblad
Wo. 10 Mar. 2021, Pagina 12

Als het over de VAR gaat, denk ik dikwijls aan dat nummer van Höllenboer: Busje komt zo. In Genk kwam het busje afgelopen weekend wel toe, maar was er toch weer iets mis, en moest de VAR vanuit het perslokaal opereren. Dat verontrustte mij een beetje. Ik hoop dat daar niet een of andere rebellerende journalist op basis van zijn gevoel en eigen reglement de VAR is komen bijstaan en corrigeren.

VP VOETBALPRIMEUR

Nieuws Livescores Competities Clubs Spelers Video's

VAR gefileerd in België: 'Dat is een bewijs van onbekwaamheid en verontrust me'

Geplaatst: Woensdag 10 maart 2021 om 13:09

De VAR zal nog veel inkt laten vloeien, zeker in België. In KRC Genk was er weer iets mis en moest de videoref vanuit het perslokaal opereren. Daarvoor waren de veelbesproken kwartfinales van de Croke Cup kop van jut. Rene Vandereycken geeft zijn mening tegenover Het Nieuwsblad.

Als het over de VAR gaat, denk ik dikwijls aan dat nummer van Höllenboer: Busje komt zo; begint Vandereycken. In Genk kwam het busje afgelopen weekend wel toe, maar was er toch weer iets mis, en moest de VAR vanuit het perslokaal opereren. Dat verontrustte mij een beetje. Ik hoop dat daar niet een of andere rebellerende journalist op basis van zijn gevoel en eigen reglement de VAR is komen bijstaan en corrigeren.

"Vorige week in Eupen moest het busje zelfs niet komen, want er waren niet genoeg tv-camera's om mee te werken," gaat Vandereycken verder. "En dus besloot

Links: *Het Nieuwsblad* van 10 maart 2021 (krant, p. 12) - Rechts: *VoetbalPrimeur* van 10 maart 2021, 15:05

Juridisch is er een probleem wanneer het gaat om ongeautoriseerde letterlijke copy-paste die niet wordt gedekt door het citaatrecht. Het onderzoek wijst uit dat het kopieerwerk gefosticeerd is: hier en daar een zin, andere bewoordingen voor dezelfde inhoud, overnemen van citaten uit een interview, zij het meestal met bronvermelding. Toch worden ook hele alinea's overgenomen uit de traditionele media, maar dan let men er wel op ze tussen aanhalingstekens te plaatsen en de bron te

vermelden. Dat maakt het recycleren niet minder erg, zeker niet voor de nieuwsmidia die investeren in goede journalistiek.

GOKSITES

In de meeste gevallen gaat het wellicht niet om auteursrechtelijke inbreuken, maar duidelijk is dat de kopieerpraktijken op gespannen voet staan met de beroepsethiek. Het werk maakt elke journalistieke inspanning overbodig: er worden geen bijkomende bronnen geconsulteerd, men gaat niet ter

plaatse, er worden geen eigen journalistieke keuzes gemaakt...

Diverse getuigen wijzen nog op de problematische link tussen voetbalsites en goksites. Ook dit vergt verder onderzoek, zij het ongetwijfeld in een bredere context. Zegt een insider daarover: 'Als deze websites gokreclame verwerken in hun artikelen is er plots een probleem. Ondertussen heeft zowat elke ploeg een goksponsor en kun je geen voetbalmatch bekijken zonder 10 reclamespots voor gokken.'

DIMITRI VERBRUGGE (VRT), KRIS VANMARSENILLE (GAZET VAN ANTWERPEN) EN CHRISTOPHE CALLEWAERT (DEWERELDMORGEN.BE) IN DEBAT

Hoe onpartijdig kunnen en moeten we zijn?

Van sommige Vlaamse bewindslieden moet de VRT juister in de pas lopen van de politiek-ideologische onpartijdigheid. In de nieuwe beheersovereenkomst wordt daar zelfs een verscherpte monitoring aan vastgeknoopt. Maar hoe moet dat nu concreet, daar aan de Reyerlaan? En hoe kijken andere redacties tegen die verwachte journalistieke neutraliteit aan? We vroegen het aan een divers maar representatief staal van Vlaamse journalisten: Dimitri Verbrugge, hoofdredacteur VRT-televisienieuws, Kris Vanmarsenille, hoofdredacteur *Gazet van Antwerpen*, en Christophe Callewaert, politiek verslaggever bij *DeWereldMorgen.be*.

CHARLOTTE MICHILS & POL DELTOUR

Dimitri Verbrugge: ‘Onpartijdigheid is sowieso een belangrijk aandachtspunt voor de VRT. Het is ook een essentieel onderdeel van ons redactiestatuut. Het houdt in dat we aandacht hebben voor alle relevante actoren in een nieuwsverhaal en dat we die onpartijdig benaderen, zonder dat we persoonlijke voorkeuren laten blijken. Voor ons zit daar trouwens een onderscheid met het begrip neutraliteit. Als je daaronder verstaat dat elke mening evenwaardig is, dan botst dat met onze journalistieke opdracht om waarheidsgetrouw te berichten. Daarom geven we klimaatontkenners geen forum. De wetenschappelijke consensus dat de aarde opwarmt is wat ze is, daar gaan we niet tegen in. Maar daarbuiten houden wij ons dus wel degelijk aan onze onpartijdigheidsplicht.’

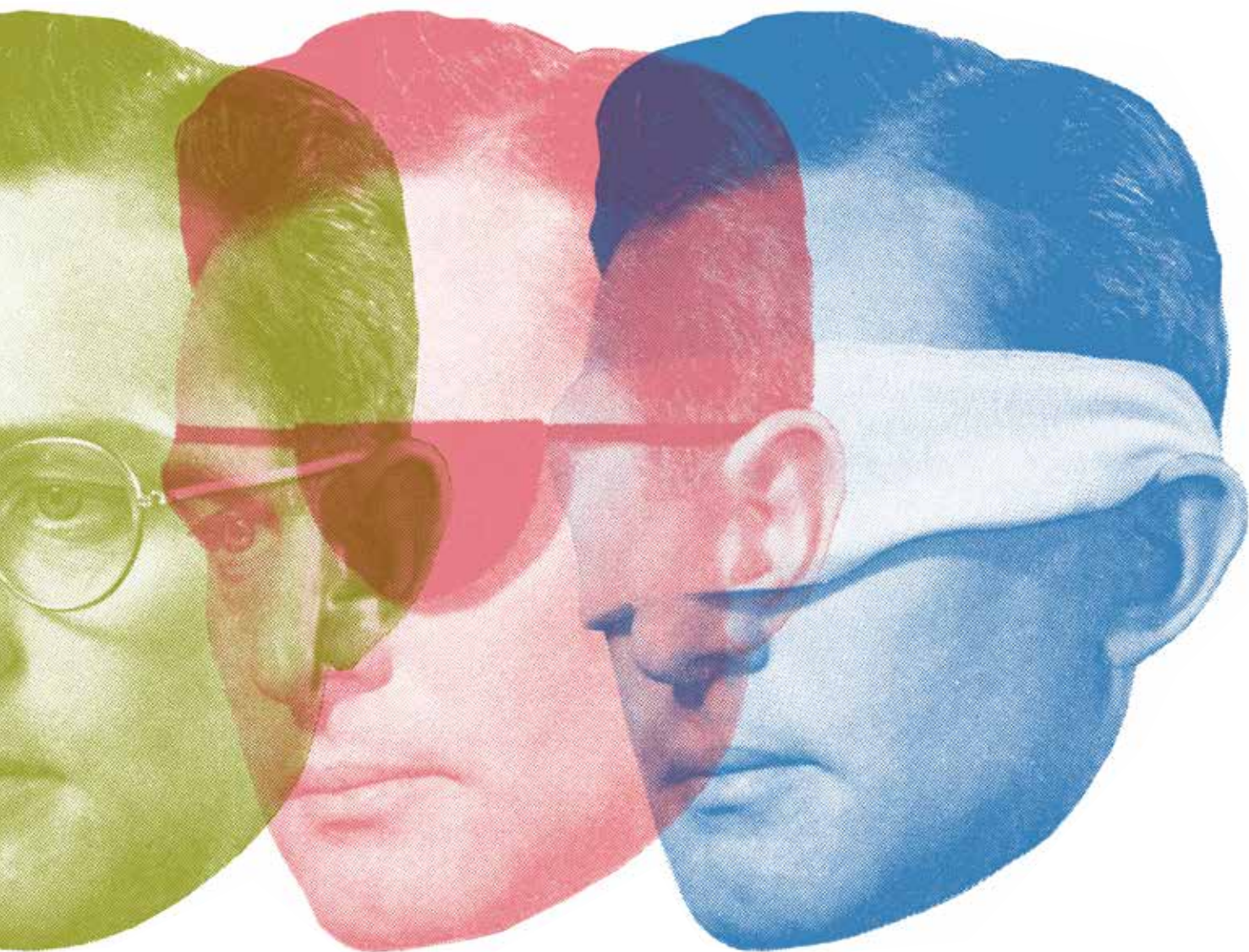
Is dat zo? Niet volgens een rits Vlaamse politici toch...

Dimitri: ‘Pas gepubliceerd onderzoek van de VUB en de UA wijst toch uit dat de VRT evenwichtige berichtgeving biedt. In vergelijking met VTM is onze aandacht voor politieke spelers gelijklopend, waarbij machtspartijen vaak meer aandacht krijgen dan oppositiepartijen. Maar je hebt nu eenmaal de beleidsmaker nodig om het beleid toe te lichten. De check bij de VRT gebeurt telkens weer bij de redactionele discussies. En ook de mondigheid van het publiek houdt ons bij de les.’

Kris Vanmarsenille: ‘Onpartijdigheid is echt wel inherent aan goede journalistiek. Als journalist wil je uitzoeken hoe iets zit, en daartoe zet je al je feiten op een rijtje maar laat je

ook alle relevante stemmen aan het woord. Je schetst het totaalplaatje. In wezen is dat gewoon de definitie van goede journalistiek. Die vuistregels nemen niet weg dat een medium wel degelijk een standpunt kan innemen. En dan bedoel ik geen politiek standpunt, maar een krant als *Gazet van Antwerpen* moet kunnen meegeven hoe ze denkt over grote kwesties die de regio aanbelangen. Dat gebeurt in opiniestukken en analyses of via de mensen die je een forum geeft. Neem nu bijvoorbeeld het Oosterweeldossier, dat al jaren in het slop zat toen het Antwerpse burgerplatform Ringland plots met frisse ideeën kwam aanzetten. De krant heeft daar toen veel aandacht aan besteed, iets wat de politiek – vooral de N-VA dan – niet altijd

kon appreciëren. Men verweet ons Ringland achterna te hollen, wat voor de duidelijkheid niet klopt. We zijn altijd kritisch gebleven voor Ringland. Maar globaal genomen boden zij wel degelijk de beste uitweg uit de crisis. Voor *Gazet van Antwerpen* is het belang van de regio doorslaggevend. Ook als het gaat om de uitbreiding van de Antwerpse haven blijven wij hameren op leefbaarheid en mobiliteit, twee cruciale aspecten voor de inwoners.'

Kan de VRT ook zo'n keuzes maken?

Dimitri: 'Neen, daar zit een wezenlijk verschil. Een krant, en zeker een regionale, heeft meer marge. Ook de hoofdredacteur neemt in zijn editoriaal stellingen in. Dat gebeurt niet bij de VRT.'

Waar situeert *DeWerdMorgen.be* zich in dat plaatje?

Christophe Callewaert: 'Voor mij is dat hele concept 'onpartijdigheid' toch heel problematisch. Kijk alleen al naar de spraakverwarring met neutraliteit, die zonet al aan bod kwam. Maar ook academisch is er geen duidelijkheid over die begrippen. En dan is er nu dus de nieuwe beheersovereenkomst, die partijdigheid definieert op een andere manier dan de VRT dat doet. Het zinnetje 'elke mening telt' bijvoorbeeld ontzegt de journalist de beslissingsmacht om te bepalen of een mening relevant is. Als elke mening telt, moet de VRT bijvoorbeeld ook antivaxers aan het woord laten. We stoppen dus best met die discussie over onpartijdigheid, waar het over moet gaan is goede journalistiek.'

Volgens jullie site is engagement inherent aan mediamaken, het verschil met andere media zou zijn dat jullie daar open over communiceren.

Christophe: 'Daarmee bedoelen we gewoon 'waardegedreven journalistiek'. Je vertrekt vanuit een bepaalde wereldvisie en je maakt die ook wereldkundig. Ik denk dat alle journalisten vertrekken vanuit een of andere wereldvisie. Alleen al uit de keuze van de onderwerpen die we dagelijks maken, blijken welbepaalde voorkeuren.'

Dimitri: 'Dat klopt, het is en blijft mensenwerk. Daarom ook zijn die *checks & balances* op de redactie zo belangrijk.'

Kris: 'Maar heb je, met zo'n journalistiek wereldbeeld, nog wel een open discussie over alles? Sluit je dan niet bij

voorbaat al een aantal dingen uit?’

Christophe: ‘Het is gewoon een andere traditie van aan journalistiek doen. Als je de geschiedenis bekijkt, is waardegedreven journalistiek de constante geweest gedurende 400 jaar. De huidige wijze van journalistiek bedrijven, is eigenlijk van recente datum. Ze is ontstaan in het begin van de twintigste eeuw, in de VS, en met een reden: voorheen waren bijna alle media partizaan. Met de opkomst van de massaconsumptie ontstonden ook de adverteerders. De eerste krantenmagnaten en de adverteerders vonden elkaar in het creëren van media die een groot publiek bereiken, maar om dat grote publiek te bereiken moesten kranten minder uitgesproken kant kiezen. Maar *au fond* is journalistiek waardegedreven.’

Kris: ‘Ik kan je daarin wel volgen. *Gazet van Antwerpen* zou geen reden van bestaan hebben als ze het belang van de regio niet vooropstelde. Daarom lezen mensen ons ook. Maar bij ons is het dus veeleer een doelgroepenbeleid dat wordt gevoerd. Wij hebben bij Mediahuis geregeld discussie over het DNA van onze vier titels, en dan merk je dat die allemaal een eigen publiek zoeken om te bedienen. Met een

politieke zuil zoals vroeger heeft dat dus niets meer te maken. Van het rabiante katholicisme van 125 jaar geleden is bij ons absoluut geen sprake meer.’

Dimitri: ‘Ons vertrekpunt is om de mensen zo goed mogelijk te informeren over wat er gebeurt in de wereld. Een belangrijke taak van de media is toch de strijd tegen desinformatie. Nooit eerder was correcte en onpartijdige informatie zo belangrijk.’

Christophe: ‘En toch zie je die waardegedreven journalistiek overal ter wereld weer opduiken. Dat is een reactie op het feit dat media een veel te groot publiek moeten bereiken, en daarbij moeten letten op zoiets als onpartijdigheid. Terwijl journalistiek juist moet vertrekken vanuit verontwaardiging.’

Dimitri: ‘Dat doen we bij de VRT ook hoor. Verontwaardiging en zoeken naar de waarheid zijn essentieel voor elke journalistiek. Kijk maar naar *Pano*, dat helemaal inzet op onderzoeksjournalistiek.’

Christophe: ‘Akkoord, maar dat is een uitzondering. Veel keuzes die de VRT maakt, zitten in eenzelfde stramen. Neem de keuze van *De Afspraak* om de politiek aan het woord te laten over

politiegeweld naar aanleiding van het proces over de dood van Mawda. Dat is nu juist het hele probleem met het onpartijdigheidsdebat. Als je onpartijdigheid te letterlijk invult, kom je heel snel uit bij conformisme en een gebrek aan kritische zin.’

Zijn kranten en omroepen te weinig kritisch?

Kris: ‘Ik vind het voor degelijke journalistiek niet altijd nodig om op zoek te gaan naar de ondervertegenwoordigde stem. Soms krijgt iemand of iets om een reden minder aandacht. Natuurlijk probeer je altijd het totaalplaatje te schetsen, maar je zit wel in de flow van het nieuws. Voor *DeWereldMorgen* speelt dat waarschijnlijk minder.’

Dimitri: ‘Ook het *Journal* kan natuurlijk niet om het nieuws van de dag heen. *De Afspraak* is iets anders, dat zoomt in op een selectie van onderwerpen en brengt daarover opinie en analyse. Elke keuze op dat vlak zal kritiek oogsten, sowieso. Maar ook voor mij is verontwaardiging heel vaak het vertrekpunt. Uiteraard moet je oog hebben voor actualiteit, maar verontwaardiging over wantoestanden blijft een belangrijke drijfveer.’

‘Onpartijdigheid is echt wel inherent aan goede journalistiek’

Kris Vanmarsenille

'Nooit eerder was correcte en onpartijdige informatie zo belangrijk'

Dimitri Verbrugge

Een belangrijke tool om onpartijdigheid te bewaken is goed intern overleg, zeggen jullie. Kun je daar iets meer over zeggen?

Dimitri: 'Hoe we iets aan bod brengen, wordt altijd bekeken in overleg met een eindredacteur en met collega-journalisten. We discussiëren veel. In coronatijd is dat weliswaar minder evident, maar het blijft de motor van onze journalistiek. Waarom zat die stem er niet in, waarom werd dit aspect niet benoemd? Maar ook: daar zat alles in... Die onderlinge discussies zijn cruciaal voor een nieuwsredactie.'

Kris: 'Ook bij ons is dat constante *sparren* belangrijk. Als ik een standpunt schrijf, koppel ik graag terug naar de journalist die het onderwerp het beste beheerst. Jammer genoeg is net die directe feedback in tijden van corona bijzonder moeilijk. Ook door de redactieraad word ik geregeld geïnterpelleerd, zij het niet dagelijks.'

Dimitri: 'Dat is bij ons ook zo. De redactieraad speelt een rol, net zoals de deontologische adviesraad. Daar wordt al snel eens mee gebeld en overlegd, zeker als het over delicatere thema's gaat.'

Christophe: '*DeWereldMorgen* is op dat vlak een buitenbeentje: wij zijn nu eenmaal niet alleen een redactie maar ook een platform. We noemen het een platform voor wat beweegt in de maatschappij. Een deel van het werk is op zoek gaan naar alle mogelijke

stemmen. Zo fungeren we als een soort van barometer van de samenleving. *DeWereldMorgen* was bijvoorbeeld de eerste website die schreef over de intimidatie van Schild & Vrienden en over de slachtoffers van politiegeweld. Vaak gaat het om ondervertegenwoordigde groepen, mensen die geen megafoon hebben. Via onze voelsprietten in de samenleving komen we die stemmen toch op het spoor.'

Onlangs kopte *De Groene Amsterdammer*, in navolging van *The Guardian*, dat een uitdaging als de klimaatverandering eigenlijk alle klassieke journalistieke normen overboord gooit: journalisten kunnen niet anders dan zich engageren om, in het algemeen belang, het onheil af te wenden.

Christophe: 'Ik zie wat dat betreft een nog grotere uitdaging in extreemrechts. Iemand als Trump beheerst het mediaspel als geen ander. De media smullen van cassante, tegendraadse figuren zoals hij, en wie dat mechanisme begrijpt, kan die media naar zijn hand zetten. Dichter bij huis denk ik aan de stunt van Vlaams Belang om een extreme homofoob naar voren te schuiven als kandidaat-bestuurder voor het Vlaams Audiovisueel Fonds. Daarmee kreeg extreemrechts weeral dagenlang een platform om van te dromen. Of kijk naar Nederland: sinds Thierry Baudet is weggelopen uit die studio, is hij weer gestegen in de

peiling. Dat is net hun model. Ze profiteren van de aandacht en tegelijk zetten ze de media weg als verderfelijke lakeien van de elite die ze bestrijden.'

Je verwijst naar de lastige keuze tussen extreemrechts kritisch benaderen of het negeren. Wat is de policy daarover bij VRT en *Gazet van Antwerpen*?

Dimitri: 'Wij maken geen onderscheid tussen extreemrechts of extreemlinks. De traditionele media kunnen daar trouwens best wel mee om, vind ik. Toen Trump met zijn *alternative facts* kwam, hebben wij uitgelegd wat de feiten dan wel zijn. De strijd tegen desinformatie heeft bij ons prioriteit, meer dan ooit. Maakt ons dat een forum voor extreemrechts? Ach, we krijgen bijvoorbeeld even goed de kritiek dat we een forum zijn voor de premier.'

Christophe: 'En toch is het belangrijk dat we beter begrijpen hoe extreemrechts functioneert. Die doen niet zomaar wat. Elke keer dat een extreme mening wordt besproken in de media, wordt het *Overton window* (*spectrum van maatschappelijk aanvaardbare ideeën, nvd.r.*) verder open getrokken en geraakt extremistisch gedachtegoed meer *hoffähig*.'

Kris: 'Ik denk dat we daar toch een weg hebben afgelegd. We hebben geleerd het relevante te scheiden van het niet-relevante. Hoe belangrijk is die extreme uitspraak in de praktijk?

'Als je onpartijdigheid te letterlijk invult, kom je heel snel uit bij conformisme en een gebrek aan kritische zin'

Christophe Callewaert

Brengt ze ons iets bij? Maar ik geef je zeker gelijk dat Trump op scherp heeft gesteld hoe moeilijk het is om met dit soort van communicatie om te gaan. Dat was voor iedereen een leerproces. Eerst waren we bij het minste verontwaardigd, dan hebben we gezien dat dat alleen koren op zijn molen was, vervolgens hebben we bijgestuurd, af en toe dingen genegeerd, dan weer benoemd... Voor mij is het woord 'relevant' bij dat alles heel belangrijk.'

Dimitri: 'Dat is zo. Ook Trump kon je niet zomaar negeren. Hij was wel de president van de VS en had impact op veel levens. Niet elke tweet was groot nieuws, maar wel als die impact had. En als je beslist erover te berichten, is het belangrijk dat je duidt. Wat bedoelt hij hier, wat zit daar achter? Simpelweg ontkennen is niet de manier.'

Kris: 'Maar Van Grieken heeft inderdaad veel zendtijd gekregen toen het ging over het VAF. Wij hebben daar minder aandacht aan besteed. Het is altijd een afweging: hoe belangrijk is het VAF voor de Vlaming, wat stelt zo'n bestuurder voor?'

Christophe: 'Daarom zijn die voelsprietten ook zo belangrijk. Neem nu het antivax-sentiment. Er bestaat veel twijfel over het coronavaccin, twijfel waar op dit moment vooral extreemrechts op casht. Persoonlijk vind ik dat je dan niet het woord moet

geven aan extreemrechts, maar wel aandacht moet hebben voor de groepen of individuen die met die twijfel zitten. Ik denk dat het belangrijk is dat je het waarom van die twijfel begrijpt.'

Dimitri: 'Goh, maar dat proberen wij ook wel te doen, hoor. Ook al blijft het een terechte bezorgdheid dat we sommige groepen mensen nog altijd niet bereiken.'

Misschien ook omdat onze redactievloeren nog altijd niet uitblinken in diversiteit?

Kris: 'Dat is een groot probleem, dat geef ik toe. Ondanks al onze inspanningen, blijft onze redactie heel wit. Voor een stad als Antwerpen kan dat eigenlijk niet. Het plan is nu om met het hele bedrijf, dus niet enkel *Gazet van Antwerpen* maar heel Mediahuis, actie te ondernemen. Daar is nu een budget voor uitgetrokken. Daar ben ik heel blij om, want met onze krant alleen zijn we er nooit in geslaagd om het roer om te gooien. Dat is ook voor de toekomst van de krant belangrijk. Als je ze alleen aan witte mensen blijft verkopen, ga je niet ver geraken.'

Christophe: 'Het gaat trouwens niet alleen over diversiteit qua afkomst, er moet ook voldoende diversiteit qua perspectieven zijn – wat niet noodzakelijk hetzelfde is als diversiteit in de

opiniebijlage. Die perspectieven kunnen anders zijn bij mensen die niet tot dezelfde klasse of kleur behoren. Redacties moeten bereid zijn om die binnen te halen. De enige krant die daar een beetje in slaagt, is volgens mij *De Standaard*. Media moeten het lef hebben om hun publiek te zeggen van kijk, dit is misschien niet het perspectief dat u heeft, maar het is wel een perspectief dat bestaat.'

Kris: 'Mensen met een migratieachtergrond die ik heb gesproken, willen vaak vooral opiniëren. Ik heb niemand bereid gevonden om effectief deel uit te maken van de redactie. Bovendien zijn mensen met een migratieachtergrond en ambities in de journalistiek vaak hoog opgeleid, waardoor ze veeleer geïnteresseerd zijn in werken voor *De Standaard* of *De Morgen*.'

Dimitri: 'De VRT heeft op dit vlak al een mooie weg afgelegd, maar het blijft – naast het vinden van de juiste mensen – ook een budgettaire kwestie. Het is niet zo dat hier meteen twintig nieuwe mensen kunnen komen werken. Wat we wel doen, is fors inzetten op jongeren, onder meer met *nws.nws.nws*, ons Instagramkanaal met nieuws op maat van jongeren. Daar maken we keuzes die aansluiten bij de wereld van jongeren en daar groeit ons bereik. De oefening die we daar doen, moeten we nu doortrekken naar andere groepen.'

VLAAMSE NIEUWS-UITGEVERS DEDEN GOEDE ZAKEN IN 2020

Corona en de verkiezingen in de VS stuwden de nieuwshonger van een breed publiek in 2020 naar aanzienlijke hoogten. Daardoor deden de Vlaamse uitgevers ondanks de forse daling van de advertentie-inkomsten goede zaken.

LUC VANHEERENTALS

Volgens de Unie van Belgische Adverteerders was 2020 een rampzalig jaar, een van de ergste ooit voor de Belgische mediasector. De totale omzetzijding voor reclame wordt voorlopig geraamd op 15 procent.

Toch konden DPG Media, Mediahuis, Roularta Media Group en Mediafin dat verlies volgens hun zopas gepubliceerde jaarcijfers deels of zelfs helemaal goedmaken dankzij een forse stijging van de abonneementen. Mediahuis boekte 58,6 miljoen euro nettowinst, een stijging met 44 procent. DPG Media haalde 178 miljoen euro nettoresultaat, of 39 procent meer. De winst van Mediafin ligt met 4,4 miljoen in de lijn van 2019. En ook Roularta was in 2020 winstgevend, zij het dat het resultaat van 5,7 miljoen euro daalde met 44 procent.

DIGITALE ABONNEMENTEN

DPG Media bedient met ruim 80 media-merken intussen 15 miljoen lezers, kijkers en luisteraars in België, Nederland en Denemarken. In 2020 verloor het in vergelijking met het jaar daarvoor 13 procent aan advertentie-inkomsten. De uitstekende resultaten op de lezersmarkt compenseerden dat verlies echter ruimschoots, net zoals winstgevend online services zoals de verkoop van verzekeringen via Independer. Het totaal aantal abonnees steeg vooral door nieuwe digitale abonneementen: plus 2 procent tot 3,6 miljoen. Het aantal unieke bezoekers van *HLN.be* nam met 30 procent toe tot 2,8 miljoen.

	OMZET	NETTORESULTAAT
Mediahuis	990,5 miljoen (+ 132,6 %)	58,6 miljoen (+ 43,9 %)
DPG Media	1,76 miljard (+ 8 %)	178 miljoen (+ 39 %)
Roularta	256,2 miljoen (- 13,4 %)	5,7 miljoen (- 44 %)
Mediafin	64,4 miljoen (- 2,6 %)	4,4 miljoen (cfr. 2019)

Meerverkoop abonneementen compenseert reclameverlies

Bij Mediahuis, dat behalve in België ook in Nederland, Ierland en Luxemburg actief is, daalde de advertentieomzet afhankelijk van het merk en de markt in 2020 met 10 tot 20 procent. Maar de succesvolle verkoop van digitale abonneementen en de sterke groei van e-commerce maakten ook hier een deel van het omzetverlies goed. In ons land steeg het aantal digitale abonneementen met liefst 46 procent, wat het totaal aantal abonnees (print en digitaal) met 6 procent omhoog stuwde. De grootste stijging van digitale abonnees was voor *Het Nieuwsblad* (+63 procent), gevolgd door *De Standaard* (+43 procent), *Het Belang van Limburg* (+37 procent) en *Gazet van Antwerpen* (+30 procent). 2020 betekende voor Mediahuis ook de doorbraak van audio-on-demand. In ons

land werden vorig jaar ruim 5 miljoen van hun podcast-afleveringen beluisterd, 2,5 keer meer dan het jaar voordien.

DIVIDEND

Roularta raamt de impact van covid-19 op de activiteiten van de volledige groep op 29,1 miljoen euro. Het verlies aan reclame-inkomsten trof ook het segment 'Media Brands'. Bij de gratis bladen daalde de omzet met 39,1 procent, bij de magazines met 19,6 procent en bij de betalende kranten met 15 procent. De stijging van de abonnementsinkomsten met 7,4 miljoen euro (+10,3 procent) bracht wat soelaas. De omzet van abonneementen en losse verkoop in de lezersmarkt steeg met 5,5 procent. Desondanks daalde de globale omzet van de 'Media Brands' met 12,7 procent en die van Roularta in zijn geheel met 13,4 procent. Desondanks, en in tegenstelling tot vorig jaar, keert Roularta voor 2020 een bruto-dividend van 1 euro per aandeel uit.

Ook Mediafin, de uitgever van de zakenkranten *De Tijd* en *L'Echo* en voor de helft in handen van Roularta, kon met significant hogere inkomsten uit de lezersmarkt de daling in reclame-inkomsten compenseren. De totale omzet daalde met 2,6 procent. Het netto-resultaat van 4,4 miljoen euro ligt nagenoeg in lijn met dat van 2019.

**SOCIALEMEDIAMANAGERS ZIJN ONMISBARE SCHAKELS
TUSSEN REDACTIE EN PUBLIEK GEWORDEN**

‘Goed community management is meer dan links droppen’

Tien jaar geleden had nog haast niemand van social media managers gehoord, vandaag vormen ze een onmisbare schakel tussen redactie en publiek. Hoe geven ze invulling aan die rol?

Vijf social media managers vertellen. **SELMA FRANSEN**

Karl De Rycke

‘Facebook blijft voor ons het belangrijkste kanaal’

‘Tot zes jaar geleden deed de chef online van HLN de sociale media nog tussen de soep en patatten door, maar dat kon niet langer zo. Zeker niet toen in 2014 de driehonderd gemeenten die allemaal een apart onderdeel op onze website hebben, ook elk een eigen Facebookpagina kregen. Na ruim tien jaar als journalist en eindredacteur te hebben gewerkt, vroeg de hoofdredactie in 2015 of ik als social media manager van *Het Laatste Nieuws* aan de slag wou. Een goeie beslissing, want een fulltime sociale media

manager in dienst hebben, maakt een groot verschil: in een paar maanden tijd steeg het engagement enorm.’

‘Ik managede de Facebookpagina en de Instagramaccount van *HLN* enkele jaren alleen, maar intussen doen we dat met een team van drie. Intussen beheren we ook al anderhalf jaar de sociale kanalen van *VTM Nieuws*. Alle journalisten en de hoofdredactie kunnen ons artikels aanraden, maar wij beslissen wat we posten op sociale media. Zonder de regiopagina’s mee te rekenen, publiceert *HLN* al een paar honderd artikels per dag. We selecteren daaruit dagelijks zo’n 50 posts die we op Facebook delen, op onze andere kanalen kunnen dat andere artikels zijn. Naast eigen content plaatsen we ook af en toe oproepen voor reportages voor *VTM Nieuws*. Toen het reisverbod werd ingelast, vonden we via Facebook bijvoorbeeld mensen die daardoor getroffen waren. Ook houden we een oog op de comments, in de mate van het mogelijke: we kregen op *HLN* de afgelopen maand 702.000 comments te verwerken.’

‘Facebook is voor ons het belangrijkste sociale medium, omdat van daaruit mensen het vaakst doorklikken naar onze site. Ik merk dat nichepagina’s op Facebook goed

werken: *HLN Politiek* is met 6.800 volgers relatief klein, maar de pagina heeft het hoogste engagement van alle Facebookpagina’s van Vlaamse media. Instagram wint aan populariteit – *HLN* heeft er nu 157.000 volgers, *VTM Nieuws* zelfs 221.000 – maar via Instagram kan je niet zo eenvoudig doorlinken naar je eigen website. Daarom gebruiken we het platform vooral voor naamsbekendheid.’

‘Ik ben benieuwd wat het resultaat zal zijn van de nieuwe Australische wet die sociale netwerken wil verplichten te betalen voor nieuws, want hoewel Facebook een handige manier is om lezers te bereiken, is het platform veel te machtig. Het algoritme zorgt ervoor dat een post met een foto van een kat een groter bereik krijgt dan een post met een foto van de minister van Binnenlandse Zaken – als nieuwsmedium willen we uiteraard het omgekeerde. *Het Laatste Nieuws* is gelukkig minder afhankelijk van sociale media dan veel andere media: het merendeel van de bezoekers gaat rechtstreeks naar onze website. We stimuleren dat via pushmeldingen in de app en nieuwsbrieven. En het helpt dat we een sterke regionale verankering hebben: 95% van de lezers van onze krant leest het regionieuws en ook online is regio heel populair.’

Camille Deckers

'Jonge mensen komen voor elkaar op'

'Onze Instagrampagina bestaat nu twee jaar en heeft ruim 154.000 volgers. Het is een volwaardig nieuwskanaal, dat nieuws aanbiedt op maat van middelbare-schoolstudenten. We spelen echt in op hun leefwereld. Als het bijvoorbeeld over coronamaatregelen gaat, zullen we vooral ingaan op de gevolgen voor jeugdkampen en hobby's. Daarnaast willen jongeren graag de mening van andere jongeren horen over het nieuws. Dat maakt ons kanaal uniek: jongeren zijn er onder jongeren.'

'Er werken 6 mensen op het kanaal, 365 dagen per jaar, 7 op 7. We zijn een ploeg van journalisten die nieuws spotten, verwerken, factchecken, een eind-redacteur, een journalist die grafisch sterk is en iemand die mee de community managet. We hebben ondertussen een hele reeks formats ontwikkeld waarin we kort en snel nieuws kunnen brengen, maar ook meer complex nieuws in explainers. Onze twee hosts leggen af en toe in een filmpje een nieuwsonderwerp uit of interviewen bijvoorbeeld een viroloog. Dat helpt om moeilijker onderwerpen toegankelijk te maken.'

'Mijn job houdt onder meer in dat ik de *direct messages* lees die jongeren ons sturen, om te weten wat er leeft. Ook ga ik via Instagram op zoek naar jongeren die kunnen meewerken aan onze video's - we doen elke week meerdere vox pops.'

Onze community groeit elke dag door zoveel mogelijk tieners aan het woord te laten. Ik zit de hele dag op mijn gsm, want jongeren zitten op school, dus vaak verloopt mijn contact met hen 's avonds. Jongeren zijn erg open tegen ons, want ze hebben onze gezichten gezien in onze Insta-story's en ze weten dat wij zelf ook jong zijn. Soms worden hun bijdragen uitgezonden bij VRT NWS, maar we checken altijd vooraf bij de jongeren zelf of ze dat goed vinden. Sommigen willen wel graag op ons Instagramkanaal komen, maar zijn bang voor de reacties als ze op de tv komen, want die zijn vaak een stuk feller.'

'Op onze Instagram is er vooral veel inhoudelijke discussie. Als er toch hatelijke opmerkingen geplaatst worden, verwijderen we die en sturen we een bericht naar de auteur met uitleg. Het is belangrijk dat iedereen zich veilig voelt om mee te praten. Jongeren snappen dat ook, misschien wel beter dan heel wat volwassenen die blijven *ranten (tekeergaan, nvdv)* of complottheorieën delen (*lacht*). Ik vind dat mooi aan jonge mensen: ze komen voor elkaar op, zeker wanneer we nieuws brengen over thema's die hen persoonlijk raken, zoals gaybashing of racisme. Onze pagina is echt een community aan het worden.'

HET LAATSTE NIEUWS

- 975.029 likes
899.117 volgers
- 157.000 volgers
- 157.000 volgers

VTM NIEUWS

- 446.707 likes
453.938 volgers
- 221.000 volgers
- 227.500 volgers

NWS.NWS.NWS

- 154.000 volgers

Peter Detailleur

'Mensen sturen foto's door als ze veel politieactiviteit zien'

'Ons social media team is recent van drie naar vier personen gegaan. Ik richt me vooral op grafische vormgeving en video, mijn collega's op Instagram en YouTube. Omdat we zo'n klein team zijn, selecteert de centrale chef stukken voor Facebook, die de redacteurs zelf posten. Redacteurs houden ook de reacties op Facebook in het oog, waardoor nieuwstips van lezers rechtstreeks bij hen binnenkomen. Omdat we lokaal nieuws brengen, zijn dat er best wat. Als mensen een event willen promoten, sturen ze een bericht. Vaak gaan we daarop in, want een van de kerntaken van *BRUZZ* is het stadsleven promoten. Ook sturen mensen foto's door als er brand is in hun straat, of als ze veel politieactiviteit zien. Ze vragen ons dan om uit te zoeken wat er aan de hand is.'

'*BRUZZ* maakt content puur voor sociale media, maar we proberen zo veel mogelijk crossmediaal te werken en inhoud te vertalen naar al onze kanalen. Een goed voorbeeld daarvan is *Big City*, een rubriek die ik elke week samen met presentatrice Luana Difficile maak. *Big City* beantwoordt lezersvragen over Brussel en verschijnt in video en tekst via radio, tv, sociale media, website en print. Omdat de rubriek populair is op Instagram, zijn we recent op verticaal videoformaat overgeschakeld. Via Instagram komen ander soort vragen binnen voor *Big City* dan via Facebook, waarschijnlijk omdat op Instagram een wat jonger publiek zit. Via Facebook krijgen we veel geschiedenisvragen, via Instagram zijn dat actuelere vragen

BRUZZ

zoals: wat gebeurt er als metrolijn 3 onder mijn huis wordt gebouwd?'

'Sinds kort hebben we de commentarensectie op onze website afgeschakeld. De GDPR-wetgeving maakte het mogelijk om anoniem te reageren en daardoor was ruim de helft van de commentaren niet meer binnen de grenzen van het toelaatbare. Het kost te veel tijd om dat op te volgen. Op Facebook speelt dit probleem ook, maar minder. We houden met het hele team een oog op de comments en als we problemen zien, delen we waarschuwingen uit. We proberen daarbij polemieken te vermijden, maar ook het recht op vrije meningsuiting te waarborgen.'

'Er zijn onderwerpen die haast altijd populair zijn op onze sociale media. Sowieso alles wat met mobiliteit te maken heeft, of politiegeweld. Positief nieuws over Brussel scoort het beste; denk aan bureaus die iets vriendelijks voor elkaar doen. En nieuws over rapper Zwangere Guy. Als we lui zouden zijn, zouden we elke dag over hem posten (*lacht*).'

BRUZZ

61.770 likes
65.622 volgers

23.900 volgers

1.730 abonnees

22.500 volgers

Fien Liessens

'Self love op Instagram'

'Ik heb journalistiek gestudeerd en wilde graag radio maken, maar print trok me ook aan. Ik deed onder meer stage bij MNM, waar social media onderdeel was van mijn takenpakket. Daarna ben ik als copywriter gaan werken. Zo had ik een hele rugzak aan relevante ervaring opgebouwd toen ik in augustus 2019 bij *Flair* solliciteerde als social media manager. Voordat ik werd aangenomen, deed de online redactrice de social media eraan. Vandaag is dat niet meer te doen: mensen zijn de hele dag online, zeker nu tijdens de lockdowns, en verwachten dat je als blad actief aanwezig bent op de kanalen waar zij zijn.'

'Voor *Flair* is de website steeds belangrijker geworden en ik zie sociale media als een verlengstuk van de website en het blad. Op sociale media laten we zien waar we voor staan. *Flair* is aanwezig op Facebook, YouTube, Pinterest en Twitter, maar onze Instagram is echt mijn baby (*lacht*). Dat kanaal heb ik volledig uitgebouwd en ik besteed er het grootste deel van mijn uren aan. We hebben er nu 107.000 volgers. Bij *Flair* zijn we veel bezig met self love, dat mensen oké zijn zoals ze zijn - Instagram is een ideaal kanaal om die waarden uit te dragen. Ik post er foto's, quotes en video's waar je een goed gevoel van krijgt. Dat is vooral content uit het blad, maar we maken ook video's speciaal voor Instagram: onze columniste Hinda Bluekens heeft er een wekelijkse videorubriek.'

'Een goede Instagrampost maken kost veel tijd; mijn werkdagen vliegen

Flair

sporza.

Maarten Geens

'Voor een openbare omroep tellen niet alleen de clicks'

voorbij. Als social media manager moet je een vlotte pen hebben, oog voor mooie beelden, photoshopskills en lef, want sociale media managen is vooral heel veel uitproberen. Via *later.com*, een handige app om je bereik op social media te monitoren, kijk ik welke posts het beste werken en daar pas ik mijn strategie op aan.'

'Als er oproepjes voor interviewees zijn, schakelen journalisten mij in, maar voor de rest ben ik vrij in wat ik post. Ik zit elke week bij de webmeeting en de marketingmeeting, zodat ik weet welke artikels en acties er aan komen. In het begin moesten onze redactrices wel wennen als ik ineens aan hun bureau stond om een filmpje te maken, maar inmiddels is iedereen mee (*lacht*). Het contact met onze lezers vind ik leuk: ik stuur vooral veel hartjes! Ik zou kunnen zeggen dat ik om 18u mijn laptop sluit, maar dat gaat niet. Ik zou de interactie ook niet meer kunnen missen.'

FLAIR

 208.588 likes
202.640 volgers

 107.000 volgers

 9.780 abonnee

 18.000 volgers

'Sporza heeft een medewerker die zich bezighoudt met de comments van lezers, oftewel community management in de strikte zin. Zeker in deze tijden is dat nodig, want zelfs Sporza is het mikpunt van de woede die online over corona geventileerd wordt. Zulke discussies ontmijnen we in eerste instantie met humor. Onze community manager is goed in communiceren met een knipoog, dat zeggen ook onze lezers. Die is weer *on fire* vandaag, posten ze dan (*lacht*). Sport is iets wat dicht bij mensen staat en hen verbindt - ze willen er graag met elkaar over praten. Wij moedigen dat actief aan; goed community management is meer dan links droppen.'

'Daarnaast houdt ons team zich bezig met community management in de brede zin: grafisch ontwerp van social media content en het maken van video's en story's voor Instagram, YouTube, Facebook en sinds kort ook TikTok. TikTok vind ik erg interessant, want je hoeft er geen grote schare volgers te hebben om een filmpje viraal te laten gaan. Vooral nog zit het grootste deel van de Sporza-community op Facebook. Daar zijn de live video's populair waarin we met een sporter of analist vragen van volgers beantwoorden na een wedstrijd of koers. Kijkers stellen vaak verrassende vragen, die de community manager selecteert, redigeert en doorzet naar de presentator. Van dat gesprek maken we dan weer een artikel voor onze website.'

'Ons hoofddoel is om daar te zijn waar ons publiek is. Natuurlijk hebben we

graag dat ze doorklikken naar de website van Sporza, maar het is geen must - we zijn niet volledig afhankelijk van reclame-inkomsten. En hoewel we middels realtime statistieken monitoren welke inhoud werkt, laten we ons daar niet door leiden. Basketbal is in ons land bijvoorbeeld niet de grootste sport, maar we berichten er net zo graag over als voetbal. Daardoor bouwen we ook geloofwaardigheid op bij *key figures* in allerlei sportdisciplines, wat ons goede inhoud oplevert. Er zijn bijvoorbeeld altijd sportteams bereid om een *take over* van onze Insta story's te doen.'

'Als openbare omroep is het onze taak om er voor iedereen te zijn. Daarom maken we soms inhoud die misschien niet tot super veel clicks leidt, maar die om een andere reden belangrijk is. Zo maakten we in het kader van pre-teaching explainervideo's over sport voor jongeren. 2020 was met de vele evenementen die wegvielen sowieso een apart sportjaar, maar toch had Sporza meer dagelijkse bezoekers dan het jaar ervoor.'

SPORZA

 208.588 likes
202.640 volgers

 107.000 volgers

 9.780 abonnee

 18.000 volgers

NIEUWE RICHTLIJNEN VOOR BERICHTGEVING OVER SUÏCIDE

‘Wees dubbel voorzichtig bij de zelfdoding van een beroemdheid’

Het Vlaams Expertisecentrum voor Suïcidepreventie, kortweg VLESP, heeft zijn aanbevelingen voor goede journalistiek met betrekking tot zelfdoding geactualiseerd. We vroegen naar het hoe en waarom aan Gwendolyn Portzky, prof medische psychologie (UGent) en directeur van VLESP, en Eva Dumon, wetenschappelijk medewerker bij VLESP.

Gwendolyn Portzky: ‘Voor de actualisering van onze mediarijlijnen hebben we een grondige literatuurstudie gedaan en gekeken naar onderzoek van de laatste tien jaar. *Evidencebased* werken is voor ons centrum heel belangrijk. Alles wat we ontwikkelen, van richtlijnen en websites tot apps en therapieën, stoelt op wetenschappelijke bevindingen. Ook voor de mediarijlijnen gingen we op die manier te werk.’

Eva Dumon: ‘De voorbije jaren is er heel wat onderzoek gepubliceerd over de impact van mediaberichtgeving op

zelfmoord. In die studies vielen ons enkele zaken op. Een daarvan is dat berichtgeving over de zelfmoord van beroemdheden een nog sterkere impact heeft dan we dachten. Concreet zien we de zelfmoord van beroemdheden daadwerkelijk weerspiegeld in suïdecijfers in de weken volgend op dat nieuws. Dat effect blijkt bovendien nog eens zo sterk wanneer de zelfmoordmethode in de berichtgeving wordt vermeld. Eerder waarschuwden we de media ook al voor dat zogenaamde ‘imitatie-effect’, maar we leggen er nu in de vernieuwde richtlijnen veel meer de nadruk op.’

Gwendolyn Portzky en Eva Dumon van VLESP.

Julie blijven ook vragen om ‘positief’ te berichten.

Dumon: ‘Recente studies bevestigen inderdaad dat nieuwsberichten die hulpmogelijkheden vermelden nuttig kunnen zijn voor mensen die het moeilijk hebben. Op die manier kunnen journalisten ook een heel positieve rol spelen in zelfmoordpreventie. Ook dit schuiven we naar voren in onze nieuwe richtlijnen.’

Hoe zit het met de berichtgeving over corona, heeft die een impact en valt daar in het licht van suïcidepreventie iets aan te doen?

Dumon: ‘De coronaperiode heeft onmiskenbaar effect op ons mentale welzijn, dat zien we in cijfers over verhoogde stress, angst en depressie. De berichtgeving kan daarin een rol hebben gespeeld, maar ook weer in verschillende richtingen. Enerzijds was er veel coronanieuws en hebben mensen dat uitvoerig tot zich genomen. Onder meer een Chinese studie met meer dan 5000 deelnemers heeft aangetoond dat dit inderdaad tot meer angst en depressie leidde. Gelijkoortige effecten zagen we trouwens ook na televisieberichtgeving over traumatische gebeurtenissen zoals 9/11, de aanslagen op de Boston Marathon of de aardbeving in Sichuan. Anderzijds heeft corona ervoor gezorgd dat mentale problemen veel bespreekbaarder werden in de media en voor het beleid. De berichtgeving kan dus ook een stigmadoorbekend effect hebben gehad.’

Portzky: ‘Voor zover we er momenteel zicht op hebben, is de impact van corona – en de berichtgeving erover – op specifiek zelfmoord veel minder duidelijk. We beschikken nog niet over de officiële suïdecijfers voor het

volledige jaar 2020, maar Belgische cijfers van de Federale Politie voor de eerste jaarhelft tonen dat er in vergelijking met dezelfde periode in 2019, minder suïcides waren in april en mei, maar meer in juni. Ook in de meeste internationale studies is er voor 2020 geen effect te zien op suïcides. Dat neemt niet weg dat we nog steeds erg bezorgd zijn en heel alert willen blijven voor langetermijneffecten. Daarom ook hebben we vorig jaar extra initiatieven genomen, zoals de organisatie van webinars voor het algemene publiek en het promoten van onze online hulpkanalen.'

Wat zou voor jullie dan anders en beter kunnen aan de berichtgeving over corona?

Portzky: 'Als we de parallel trekken met berichtgeving over zelfmoord, kunnen we veronderstellen dat de 'toon' van een bericht cruciaal is. Hoopgevend nieuws of positieve getuigenissen kunnen helpen, zeker in een periode met stijgende cijfers. Mensen hebben echt nood aan tips en

voorbeelden over hoe we deze periode door kunnen komen. In onze media-richtlijnen hameren we dan ook op dat belang van perspectief bieden.'

'De meeste studies tonen geen effect van corona op het aantal suïcides in 2020'

Wat is voor jullie het belangrijkste waar Vlaamse journalisten op moeten letten?

Dumon: 'De eerste uitdaging blijft om vooraf goed af te wegen of nieuws over een zelfmoord opweegt tegen de imitatie-risico's. Probeer dus heel zorgvuldig de negatieve imitatie-effecten te vermijden en bevorder de mogelijke positieve effecten van je berichtgeving.

Cruciaal daarbij is het spaarzaam zijn met details, vooral dan over de methode. Andere valkuilen zijn de dramatisering van cijfers of de simplificering van de aanleiding voor zelfmoord. Bij de zelfmoord van een beroemdheid tot slot moeten we dubbel zo alert zijn voor alle richtlijnen, en de berichtgeving daarover niet onnodig veelvuldig herhalen.'

Portzky: 'Belangrijk is nog dat journalisten blijven verwijzen naar Zelfmoord1813.be. En dat ze, waar mogelijk, andere preventieve informatie bieden. Bij deze trouwens ook nog de oproep om met ons contact op te nemen voor info of duiding. Het blijft onze oprechte overtuiging dat we elkaar kunnen versterken en samen levens kunnen redden.' (PD)

De brochure met de nieuwe VLESP-aanbevelingen wordt meegestuurd met dit nummer van *De Journalist*. Ze is ook te raadplegen op www.zelfmoord1813.be/media. Daar vindt men ook twee video's over de nieuwe mediarijlijnen.

Geen prioritaire vaccinatie voor journalisten

De Taskforce Vaccinatiestrategie heeft de VVJ officieel laten weten geen voorrang te kunnen geven aan journalisten bij de vaccinatie tegen corona. Die beslissing valt te situeren in de algemene annulatie van prioritaire vaccinaties voor "essentiële beroepen". De idee is dat, eens alle 65-plussers en personen met een onderliggende aandoening zijn gevaccineerd, de vaccinatiemogelijkheden dermate groot zullen zijn dat de resterende bevolking gelijkmatig aan bod kan komen.

De VVJ vroeg begin april aan de Taskforce nogmaals om een prioritaire vaccinatie van journalisten te overwegen, nu meer en meer landen hiervan een voorwaarde maken voor toegang tot het grondgebied. Uiteraard biedt vaccinatie ook bescherming voor het binnenlandse werk dat journalisten doen en dat in het kader van het coronaveiligheidsbeleid steeds als 'essentiële werkzaamheid' is bestempeld. (PD)

Onvoltooid Verleden Tijd met korting voor VVJ-leden

Wat kan de geschiedenis ons leren voor de vele belangrijke uitdagingen die ons vandaag wachten? Om daarover te reflecteren bracht Ivo Janssens een keur van prominente historici en andere denkers bijeen in de publicatie *Onvoltooid Verleden Tijd*. Het boek biedt verhelderende analyses over verleden en toekomst van democratie en rechtstaat, de vrijheid van meningsuiting en andere mensenrechten. Onder meer de journalisten Marc Reynebeau, Béatrice Delvaux en Geert van Istendael tekenen present.

VVJ-leden kunnen het boek met een korting van 25% bestellen, wat de prijs op 19 euro brengt (inclusief verzendingskosten). Ze sturen daarvoor een mail naar ivo.janssens1@telenet.be met vermelding van naam, VVJ-lidnummer en leveringsadres. Aanbod geldig van 20 april tot 20 juni 2021.

NAAR EEN EERLIJKE VERHOUDING TUSSEN
BIG TECH, NIEUWSMEDIA EN JOURNALISTEN

Het nieuwe digitale copyright: een stand van zaken

Een federale interkabinettenwerkgroep bereidt momenteel de invoering van een digitaal copyright voor, dat Belgische uitgevers moet toelaten het gebruik van hun nieuws door Google en Facebook te gelde te maken. Het gaat om de uitvoering van een Europese richtlijn. Ook voor journalisten is de komende regeling van groot belang, want zij hebben recht op een "passend deel" van de nieuwe vergoedingen. Een stand van zaken.

CHARLOTTE MICHILS & POL DELTOUR

WAAROVER GAAT HET? BIG TECH EN DISRUPTIE

De digitale revolutie heeft de samenleving compleet veranderd, en dat geldt ook voor de sectoren informatie, communicatie, media en journalistiek. Zoekmachines (zoals Google) en sociale media (zoals Facebook en Twitter) kapen nu massa's aandacht weg bij het grote publiek. Daarmee ontnemen ze reguliere media ook gigantisch veel reclamegeld. Dat stelt onder meer de klassieke nieuwsuitgevers zwaar op de proef.

DE STERKE EN ZWAKKE PUNTEN VAN BIG TECH - EN WAT ERTEGEN TE DOEN

De digitale revolutie heeft voor de informatiesector en de journalistiek ontiegelijk veel voordelen. De toegankelijkheid en snelheid van het nieuws nemen in nooit geziene mate toe. Zoekmachines en social media leiden het grote publiek via links ook vlot naar de klassieke nieuwsmedia toe, wat hun bereikbaarheid en idealiter ook hun inkomsten vergroot. Toch is er een belangrijke keerzijde.

Zo is het zakenmodel van big tech in essentie gebaseerd op de exploitatie van persoonsdata – dit in weerwil van het discours dat ze 'gratis' zouden zijn. Op Europees niveau heeft de databeschermingsrichtlijn GDPR, die in 2018 werd omgezet in een Belgische wet, daar een mouw willen aan passen. Een andere succesfactor voor big tech is de hoeveelheid verkeer die ze op hun platformen genereren, en die ze voor een goed deel te danken hebben aan minderwaardige en polariserende informatie. Daar wil de EU nu iets tegen doen met een Digital Services Act, die de aansprakelijkheid van big tech voor *fake news* en *hatespeech* scherper stelt. Parallel maken big tech bedrijven wel

degelijk ook gebruik van de content van klassieke nieuwsmedia om hun trafik en omzet te vergroten. Hier moet de Europese Digital Copyright Directive uit 2019 iets aan doen. Een interkabinettenwerkgroep op het niveau van de federale regering is momenteel bezig deze richtlijn om te zetten in Belgisch recht.

WAT BEPALEN DE COPYRIGHT-RICHTLIJN EN DE KOMENDE BELGISCHE WET? HET NIEUWE UITGEVERRECHT

Uiteraard beschikken uitgevers en journalisten al veel langer over intellectuele rechten op hun producties, ook in een digitale context. Toch

konden die auteursrechten best wat verfijning gebruiken ten aanzien van 'digitale dienstverleners' zoals Google en Facebook.

De Europese Copyrightrichtlijn en de komende, hierop gebaseerde Belgische wet voeren daarom een specifiek digitaal uitgeversrecht in voor nieuwsuitgevers. Dat maakt het die uitgevers een stuk makkelijker om hun rechten af te dwingen en financieel te valoriseren in de richting van 'digitale dienstverleners' zoals Google en Facebook.

Concreet bepaalt de nieuwe regeling dat enkel de persuitgevers zelf het recht hebben hun publicaties te laten gebruiken door 'dienstverleners van de informatiemaatschappij'. Alleen zij bepalen dus of ze hun nieuws op deze online platformen publiceren, dan wel of de platformen dit mogen reproduceren. Daaronder verstaan: akkoorden zijn altijd mogelijk, maar daar zal dan wel een vergoeding tegenover staan. Toch zijn er enkele belangrijke uitzonderingen op de bescherming. Online platformen kunnen wel nog altijd vrij hyperlinks opnemen zonder toestemming (zie Google Search). Tevens kunnen ze zonder toestemming "losse woorden of zeer korte fragmenten van een perspublicatie" opnemen (zie Google News). Tot slot vervalt het nieuwe uitgeversrecht op hun nieuwsberichten twee jaar na de publicatie (of preciezer twee jaar vanaf de 1ste januari volgend op de publicatie).

GROOT BELANG VOOR JOURNALISTEN: RECHT OP EEN 'PASSEND DEEL'

En dan is er nog een belangrijk element in de nieuwe regeling: auteurs hebben recht op een passend deel van de vergoeding die persuitgevers ontvangen van dienstverleners. Aangezien het over nieuws gaat, zijn prioritair journalisten betrokken partij. Maar ook persfotografen en perscartoonisten bijvoorbeeld worden in het komende Belgische wetsvoorstel als begunstigen genoemd.

In het huidige IKW-voorstel is dat nieuwe auteursrecht voor journalisten overigens onoverdraagbaar. Lees: de uitgever kan het zich niet toe-eigenen in onderlinge akkoorden.

De VVJ ijvert, samen met haar Franstalige zustervereniging AJP en auteursrechtenvennootschap JAM, voor de best mogelijke regeling voor journalisten. Over het journalistenaandeel in de nieuwe vergoedingen kan volgens de IKW-tekst overigens enkel collectief en door beheersvennootschappen worden onderhandeld. Wat journalisten betreft komt dan uiteraard meteen de JAM in het vizier.

WAT IS DE POSITIE VAN BIG TECH? GOOGLE EN FACEBOOK IN HET VERZET

Google en Facebook zijn uiteraard niet echt opgezet met de nieuwe regeling. Zij blijven erop hameren dat ze met hun links naar nieuws de reguliere nieuwsmedia juist extra omzet geven (iets wat die nieuwsmedia betwisten). Bovendien vrezen ze dat, eens ze beginnen te betalen voor nieuws, ook andere leveranciers van content hun neus aan het venster zullen steken – wat het einde betekent van hun zakenmodellen.

In Australië, waar een regeling in de steigers stond die sterk gelijk liep met de Europese Copyrightrichtlijn, speelde Facebook het spel daarom keihard: het haalde alle content die te maken had met klassieke nieuwsmedia offline. Slechts tijdelijk weliswaar, want die totale nieuwsboycot bleek meteen in het nadeel van zowel Facebook zelf als de nieuwsmedia te werken. En dus werd snel alsnog een oplossing bereikt.

HET 'COMPROMIS' VAN GOOGLE EN FB: GOOGLE NEWS SHOWCASE EN FACEBOOK NEWS

Het alternatief van big tech luistert naar de namen Google News Showcase en Facebook News. In beide projecten worden deals gesloten met een keur

van specifieke nieuwsmediabedrijven. Google en Facebook mogen dan hun nieuws publiceren – soms zelfs nieuws dat bij die nieuwsmedia achter de *paywall* zit – maar betalen daar royaal voor. Dergelijke deals bestaan intussen in Australië, Frankrijk, Duitsland en het VK. Nog niet in België/Vlaanderen (zie verder). In het totaal hebben Google en Facebook elk een miljard euro veil om deze deals te financieren. Voor big tech gaat het om een beproefde tactiek van verdeel-en-heers. Ook vroegere kritiek van de professionele nieuwsmedia op hun parasitaire businessmodel kwamen ze tegemoet met royale, maar selectieve steun in het kader van Google News Initiative bijvoorbeeld.

... EN DE NADELEN DAARVAN: UITSLUITING TROEF

Deze selectieve deals hebben uiteraard als groot nadeel dat een flink deel van de nieuwsmedia uit de boot dreigt te vallen. Zij riskeren zelfs extra groot nadeel, wanneer Google & Co. hen vlakaf van hun platformen gaan weren. Het is maar zeer de vraag of zoiets de toets van platformneutraliteit, die van megabedrijven zoals big tech toch kan worden verwacht, doorstaat. Media die

zomaar door big tech worden geschrapt, kunnen ongetwijfeld wijzen op concurrentievervalsing en misbruik van economische machtspositie. Bovendien suggereren de big tech platformen af en toe dat hun deals niets voor hen hebben met vergoedingen voor het uitgeversrecht, zoals de Europese Copyrightrichtlijn en de nakende Belgische wet die invoeren. Nee, volgens hen zou het dan veeleer gaan om een heel andere vergoeding voor toegevoegde content. Op die manier zouden de big media met wie ze deals sluiten, ook nog eens kunnen proberen te ontsnappen aan die voor hen vervelende verplichting om journalisten een passend deel van de vergoedingen toe te schuiven...

DE POSITIE VAN DE VLAAMSE NIEUWSUITGEVERS

Intussen kregen ook de grote Vlaamse nieuwsmediabedrijven van Google aanbiedingen om mee te stappen in Google News Showcase. Maar voorlopig houden ze die boot af. Meedoen zou onvoldoende opbrengen en bovendien schadelijk zijn voor de eigen zakenmodellen. DPG-topman Christian Van Thillo, tevens voorzitter van de Europese uitgeversfederatie

EPC, gaf verder het signaal dat “alle uitgevers dan een overeenkomst moeten krijgen, niemand mag worden buitengesloten”. Een positief signaal, ook al blijft de vraag hoever de uitgevers hierin willen gaan.

WAT VRAGEN DE VVJ & CO. ?

Voor de VVJ, de AJP en de JAM is het vooreerst van fundamenteel belang dat de Belgische wetgever de Digitale Copyrightwet goedkeurt. Daarvoor heeft ze nog tot 7 juni tijd, dringend is het dus wel.

De tekst die momenteel in de federale interkabinettenwerkgroep op tafel ligt, is overigens een goede tekst, op enkele punten na. Zo vroegen we om ook gepaste transparantieplichtingen op te leggen aan big tech en de nieuwsmediabedrijven – wat voor journalisten een essentiële voorwaarde is om hun passend vergoedingsdeel te kunnen valoriseren. Daarnaast vragen we ook de invoering van een bemiddelingsmechanisme voor het geval onderhandelingen komen vast te zitten. Google en Facebook kunnen het niet maken alle professioneel gemaakte nieuws van hun platformen te schrappen, dat staat vast. Selectieve deals met een keur van uitgevers blijven wel tot de mogelijkheden behoren, maar daar zullen VVJ, AJP en JAM zich tegen verzetten. Zo'n realiteit dreigt immers faliekant te zijn voor wie geen deal bereikt (en dan vlakaf van de big techplatformen wordt geweerd). Bovendien zet die praktijk de passende vergoedingen voor journalisten – en het sectoraal daarover – op de helling. Een dergelijke omzeiling van de wet is onaanvaardbaar.

De VVJ blijft geloven in een sectorbrede, solidaire regeling van het nieuwe vergoedingsregime tussen big tech, (alle) nieuwsmediabedrijven en (alle) journalisten. Bestaande organisaties zoals de JAM en de overkoepelende beheersvennootschappen Reprobel en Auviel zijn geschikte fora om daar aan Belgische zijde werk van te maken.

Minister blokkeert journalist op Twitter: tussenstand in VS, Frankrijk en België

Officieel leven we in vreedstijd, maar voor nieuwsgaring en opinievorming zitten we middenin een digitaal slagveld. De snelheid, massale verspreiding en interactiviteit van sociale media produceren meer fake nieuws dan ooit tevoren en doen debatten veel sneller ontvlammen. Politici gebruiken sociale media als handige marketingtool, maar zelfs de machtigsten onder hen botsen daarbij op twee grenzen: de macht van de burger en de almacht van de sociale mediamagnaten. Twee recente buitenlandse precedentes bieden interessante tips voor ons. **JAN NOLF**

TRUMP EN TWITTER: EEN JURIDISCHE SANDWICH

Het presidentschap van Donald Trump was nauwelijks een half jaar aan de gang toen het Knight First Amendment Institute van de Universiteit van Columbia (NY) een procedure startte tegen hem. Aan de oorsprong lag een zevental door @realDonaldTrump geblokkeerde burgers. Zowel in eerste aanleg als in hoger beroep kregen zij gelijk. Meteen na de uitspraak in eerste aanleg deblokkeerde Trump hen. Maar medio 2020 trok Trump tegen het verdict toch naar het Amerikaanse Opperste Gerechtshof, waar de zaak veertien zittingen lang aansleepte. Dat kwam Trump goed uit, want daags voor de eedaflegging van Jo Biden kon het ministerie van Justitie plagerig uitpakken met het argument dat Trump geen president meer was. De deblokking was door de rechtbanken immers bevolen omdat @realDonaldTrump als een werkelijke overheidsaccount fungeerde. Voor Trump ging het al bij al om een juridisch geluk bij een politiek ongeluk.

Intussen had Twitter de account van Trump sinds 8 januari overigens permanent verwijderd, dit in de nasleep van de bestorming van het Capitool. Daarmee zat de intussen ex-president helemaal in een juridische sandwich.

Het Supreme Court beperkte zijn beslissing uiteindelijk tot 4 lijntjes, en stuurde het dossier op 5 april terug naar het hof van beroep van New York met het bevel om de zaak 'onbeslist' ('moot') te laten. Zo krijgt de beslissing van het hof van beroep niet de

technische waarde van een precedent.

Het Knight First Amendment Institute is niettemin tevreden met de uitkomst. Volgens het instituut kreeg de deblokkerings-rechtspraak wel degelijk overal gevolg, en helpt ze dus tegen overheids-censuur. Zo moesten procedures tegen het Democratische congreslid Ocasio-Cortez (AOC) en Lori Lightfoot, de burgemeester van Chicago, niet worden voortgezet: beiden deblokkeerden na een aanmaning vrijwillig de twitteraars die ze hadden geweerd.

HEREXAMEN VOOR EEN FRANSE ONDERZOEKSRECHTER

Opmerkelijk nieuws uit Parijs intussen. Daar seponeerde zowel het parket als de onderzoeksrechter een strafklacht wegens politieke discriminatie van journalist (en links politicus) Guillaume Tatu. Die was op Twitter door Richard Ferrand, voorzitter van de Franse Assemblée, geblokkeerd.

Het Parijse hof van beroep daarentegen nam de zaak wel *au sérieux* en beval op 11 maart een grondig onderzoek aan de hand van minutieus omschreven criteria. Voor onderzoeksjournalistiek gaat het om een boeiend dossier. De aanleiding voor de blokkering waren immers tweets van Tatu over vermeende belangenvermenging van de Franse parlementsvoorzitter. Die zaak werd door *Le Canard Enchaîné* uitgebracht en zou intussen verjaard zijn, maar daartegen werd op 12 april cassatie aangekend door de anticorruptievereniging Anticor.

EN BIJ ONS?

Ook bij ons blokkeren sommige politici journalisten op Twitter. En ook hier blijkt het te gaan om een autoritaire strategie van 'viewpoint discrimination', ten nadele van journalisten die zo worden afgesneden van een rechtstreekse nieuwsbron. Persoonlijk werd ik een tijdlang door de Vlaamse minister van Justitie, Zuhal Demir, op Twitter geblokkeerd. Mee onder druk van de VVJ werd die blokkering intussen in der minne opgeheven.

Het wordt tijd om de blokkeerpraktijken van politici op sociale media in kaart te brengen, te analyseren en er hen bij misbruik op aan te spreken. De Franse en Amerikaanse cases bieden excellente inspiratie, maar burger en journalist zijn ook naar Belgische en Vlaamse regelgeving al enigszins beschermd tegen deze kwalijke Twitter-tendens. Wordt vervolgd dus, zo nodig ook letterlijk.

Jan Nolf Twitter @nolfjan #justitiwatcher

VVJ-freelancecalculator operationeel

Het meest penibele aspect van het zelfstandigenstatuut is ongetwijfeld de honorering. Een belangrijke stap naar een sterkere onderhandelingspositie is kennis van de tarieven in de sector. Naast de gids *Praktijk tarieven voor freelancejournalisten in de Vlaamse nieuwsmidia* ontwikkelde de VVJ nu ook een calculator die freelancers een inkijk geeft in de (minimale) brutomaandinkomsten van hun loontrekkende collega's. Dat is belangrijke info, want volgens meerdere cijfermodellen moet een zelfstandige anderhalve keer het brutoloon van een loontrekkende verdienen om een duurzame carrière uit te bouwen.

Surf naar www.journalistenloket.be/betalingen en scroll naar de VVJ-calculator freelancer onder het blok 'De journalist en zijn overeenkomst'. (CM)

Buitenlandse Zaken bekommerd om persvrijheid in Wit-Rusland

Buitenlandse Zaken volgt de ontwikkelingen in Wit-Rusland, onder meer wat de persvrijheid betreft, op de voet. Dat heeft Buitenlandminister Sophie Wilmès (MR) geantwoord aan de VVJ/AVBB. Met name in de schoot van de VN en de OVSE neemt of steunt België allerlei initiatieven die het illegitieme en gewelddadige regime-Loekasjenko tot de orde roepen.

Op 25 maart - 'dag van de vrijheid' in Wit-Rusland - verspreiden alle Europese journalistenbonden een oproep tot vrijlating van 12 journalisten die toen in de gevangenis zaten. In het totaal werden enkele honderden journalisten de voorbije maanden gearresteerd, ruim duizend collega's hangt een proces boven het hoofd. (PD)

FOTOGRAAF
LAURENS THYS

Fotoreeks *Granitsa*.

FOTO GEKOZEN DOOR
LARS DUCHATEAU
FOTOGRAAF

Laurens Thys laat zich in de fotoreeks *Granitsa* leiden door zijn interesse in nieuwe industrieën, veelal gelinkt aan China, en zijn fascinatie voor documentaire fotografie. Zijn onderzoek naar de 'nieuwe zijderoute' bracht hem naar het grensgebied tussen Kazachstan en China. Hij focust op een specifiek gebied dat getekend wordt door een nieuwe spoorlijn die Oost met West verbindt en op die manier Kazachstan op de kaart zet als de 'poort naar Europa'.

De vraag die de fotograaf zich stelt, spreekt sterk uit dit beeld: dient deze nieuwe zijderoute slechts om rijkdommen tussen Oost en West door te sluisen, of kan ze ook een positieve ontwikkeling betekenen voor de landen die ze doorkruist?

In het beeld dat ik koos, kan je een uitgestrekt landschap zien dat aanvoelt als een stuk van de romantische schilderkunst. Een dramatische stofwolk in een subliem, zonovergoten landschap, met op de achtergrond bomen die zo groen zijn als het gras. De opname doet me denken aan een *Terra Nullius*, een niemandsland als het ware, waar de natuur nog steeds, of opnieuw, de bovenhand heeft.

PIETER KNAPEN,
SECRETARIS-GENERAAL EN
OMBUDSMAN, OVERLOOPT
DE RECENTSTE UITSPRAKEN

Naast zes uitspraken over klachten heeft de Raad voor de Journalistiek de richtlijn over financiële berichtgeving geactualiseerd en zijn drie nieuwe raadsleden benoemd.

RICHTLIJN VOOR FINACIËLE BERICHTGEVING GEACTUALISEERD

De Raad heeft zijn richtlijn van 2006 over handel met voorkennis, marktmanipulatie, beleggingsaanbevelingen en belangenconflicten geactualiseerd. Dat was nodig vanwege gewijzigde Europese regelgeving. De Belgische en Europese regelgeving over deze thema's laten ruimte voor zelfregulering in de journalistiek. Om dat te waarborgen, heeft de Raad een specifieke richtlijn.

Het basisprincipe is dat journalisten en uitgevers informatie en kennis, die ze in het raam van hun maatschappelijke opdracht vergaren, niet mogen misbruiken voor het ontwrichten van de financiële markten, noch om enig persoonlijk voordeel te verkrijgen. Financiële informatie, waarvan een journalist kennis heeft en voordat die aan het publiek kenbaar is gemaakt, mag hij niet gebruiken in zijn eigen belang of dat van zijn onmiddellijke omgeving. Hij geeft die informatie ook niet door aan derden, tenzij in het kader van zijn normale informatieopdracht. Hij onthoudt zich van belangenvermenging, misbruik van voorkennis en marktmanipulatie. De richtlijn gaat na in welke belangenconflicten een journalist zich kan bevinden en zet krachtlijnen uit voor het uitbrengen van beleggingsaanbevelingen. De richtlijn staat garant voor een vrije berichtgeving, met respect voor de belangen van de pers en de publieke opinie enerzijds en de financiële markten anderzijds.

De geactualiseerde tekst is te vinden op www.rvdj.be/sites/default/files/pdf/financiele-richtlijn.pdf

DRIE NIEUWE RAADSLEDEN

De Raad voor de Journalistiek telt drie nieuwe leden: Lieve Ketelslegers, Sarah Van Leuven en Philippe François. Lieve Ketelslegers is manager pers en communicatie en woordvoerder van het Jessa Ziekenhuis in Hasselt, Sarah Van Leuven is hoofddocent communicatiewetenschappen en directeur van het Center for Journalism Studies aan de Universiteit Gent. Zij behoren tot de groep van de toegevoegde leden die het publiek en de samenleving vertegenwoordigen. Philippe François leidt als chief Imagery het departement foto en video bij persagentschap Belga. Hij hoort bij de vertegenwoordigers van de mediaorganisaties.

DOSSIER 2021-10

ARTIKEL OVER LOBBYIST IN VASTGOEDOORLOG OK, BEHALVE VOOR WEDERHOOR

Het artikel op *Apache.be* gaat over de vraag wie de eigenaar is van een oude industriële site in Antwerpen en zegt dat klager Erik Van der Paal als lobbyist optreedt voor een van de partijen. Klager zegt dat dit niet waarheidsgetrouw is, dat het artikel ongegronde verdachtmakingen en beschuldigingen uit en dat het de privacy schendt. Op deze punten is de klacht ongegrond.

Apache maakt aannemelijk dat de informatie over de rol die klager speelt als lobbyist gebaseerd is op verschillende, van elkaar onafhankelijke bronnen en dat deze informatie naar behoren gecheckt is. Het is dan ook journalistiek verantwoord om te schrijven dat klager optreedt als lobbyist. De overige gegevens in het artikel refereren aan eerdere artikels die gebaseerd zijn op eerder journalistiek onderzoek van *Apache*, en het is journalistiek geoorloofd om daarnaar te verwijzen.

De vermelding van de naam en voornaam van klager, die al jaren een rol speelt in grote bouwprojecten in Antwerpen, is geen schending van de privacy.

De klacht is wel gegrond wat het gebrek aan wederhoor betreft. De omschrijving 'lobbyist' is geen verdachtmaking of beschuldiging. Maar het artikel brengt klager in die rol wel in verband met twee als dubieus omschreven partijen in een vastgoedoorlog. Al zijn deze twee partijen de protagonisten, bekleedt klager in het artikel niet louter een bijrol. Gezien die context worden in het artikel aantijgingen geuit ten aanzien van klager die zijn eer en goede naam betreffen. Daarom had *Apache* hem vóór publicatie een kans op wederhoor moeten bieden. Ook bij de verwijzing naar elementen uit eerdere artikels had *Apache* moeten vermelden dat klager die beschuldigingen betwist.

DOSSIERS 2021-07 & 08

PICK-UPTRUCK MET NAZISYMBOLEN IN AUTOCOLONNE MAG HERKENBAAR IN BEELD

De artikels in *Het Laatste Nieuws* en *Het Belang van Limburg* gaan over een man die met een pick-uptruck met nazisymbolen deelnam aan een auto-

'Bij publieke manifestaties geldt voor een journalist de impliciete toestemming om beelden te maken en te publiceren'

colonne van Vlaams Belang. Hij neemt aanstoot aan de vermelding van zijn naam. De Raad zegt dat dit geoorloofd was. De berichtgeving over de autocolonne en de opvallende aanwezigheid daarbij van een wagen met nazislogans en symbolen is van maatschappelijk belang. Klager heeft bewust deelgenomen en bij publieke manifestaties geldt voor een journalist de impliciete toestemming om beelden te maken en te publiceren. Dat geldt ook voor de auto, ook al is klager daardoor identificeerbaar. De journalisten hebben klager geïnterviewd en uit niets blijkt dat er afspraken zouden zijn gemaakt om zijn naam niet te vermelden.

DOSSIER 2021-09

PRIVACY GEMEENTERAADSLID NIET GESCHONDEN

Het artikel op *Nieuwsblad.be* gaat over een gemeenteraadslid uit Tremelo, die veroordeeld werd voor dronken rijden met een gestolen bestelwagen en het nodeloos bellen naar noodnummer 112. De publicatie van zijn naam en foto is geoorloofd. Klager bekleedt als gemeenteraadslid een publieke functie. Het artikel is bovendien gepubliceerd op de regionale pagina's en binnen die context kan hij beschouwd worden als een publiek figuur. De feiten waarvoor hij is veroordeeld, zijn ernstig, en de veroordeling kan een invloed hebben op zijn publieke functioneren. Wederhoor was niet nodig omdat het artikel de gepleegde feiten en het vonnis van een openbare rechtszaak weergeeft en de journalist daarbij geen verdere beschuldigingen uit.

DOSSIER 2021-11

PASSAGE UIT BOEK ZONDER TERUGHOUDENDHEID OVERGENOMEN

Klager is fotograaf. Het artikel op *P-magazine/PNWS.be* citeert uit een boek van Dennis Burkas, waarbij klager volgens de citaten 'niks anders doet dan jonge, naïeve modellen seksueel misbruiken' en hun foto's gebruikt 'als drukingsmiddel, om zijn perverse misbruik verder te kunnen zetten'.

De journalist zegt dat het artikel geen journalistiek is, maar reclame voor het boek. Als het om reclame zou gaan, dan is dit volgens de Raad strijdig met artikel 11 van de Code dat zegt dat een journalist zich niet leent tot reclame en dat reclameboodschappen en andere commerciële bijdragen zodanig gebracht moeten worden dat de mediagebruiker

duidelijk kan vaststellen dat het geen journalistieke werken zijn. De Raad is echter van oordeel dat het om een journalistiek product gaat.

De Raad spreekt zich niet uit over de inhoud en de waarheidsgetrouwheid van het boek, maar wel over de manier waarop de journalist met de citaten is omgegaan.

De journalist maakt in het artikel geen enkel voorbehoud bij de algemene en verregerende citaten, terwijl het gaat om ernstige beschuldigingen die strafrechtelijk vervolgbaar zijn. Hij zegt dat de citaten onderbouwd zijn door verklaringen die hij verzameld heeft bij meisjes en vrouwen, maar dat blijkt op geen enkele manier uit het artikel.

De beschuldigingen uit het artikel zijn ernstig en betreffen de eer en goede naam van klager. Ze worden zonder terughoudendheid uit het boek overgenomen. De Raad kan niet vaststellen of er in het kader van deze beschuldigingen een loyale kans op wederhoor is geboden. Hij kan alleen vaststellen dat er in het artikel op geen enkele manier naar een wederhoor of een reactie van klager wordt verwezen, terwijl dit wel degelijk aangewezen was.

Klager is geen publiek figuur en de vermelding van zijn naam, voor- naam en woonplaats betekent een schending van het privéleven.

DOSSIER 2021-06

NAAM EN FOTO VAN VERDACHTE DIE INTERNATIONAAL OPGESPOORD WORDT OK

Het artikel op *HBVL.be* gaat over de verdachte van een schietpartij in Voeren die door de Duitse politie werd gezocht voor zware feiten en al eerder werd veroordeeld. De publicatie van zijn naam en foto is geoorloofd. De berichtgeving over een verdachte die internationaal wordt opgespoord is van gewichtig maatschappelijk belang. De Duitse politie verspreidde een internationaal opsporingsbericht. Voor enkele van de vermelde feiten is de schuld aannemelijk gemaakt en klager werd voor eerdere feiten veroordeeld in Duitsland, zoals blijkt uit het artikel.

LEES DE VOLLEDIGE UTSPRAKEN OP WWW.RVDJ.BE

A portrait of Katrien Stragier, a woman with short blonde hair, wearing a light blue sweater and dark pants. She is standing outdoors with her arms crossed, looking slightly to the right of the camera. The background is blurred, suggesting an outdoor setting.

**KATRIEN
STRAGIER**

VROEGER

Politiek journalist bij
Het Laatste Nieuws

NU

Adviseur strategische
communicatie bij Voka

**‘Soms mis ik het
grotere plaatje’**

KATRIEN STRAGIER (39) WERD ADVISEUR STRATEGISCHE COMMUNICATIE BIJ VOKA

'Volgens mijn mama was buitenlandreporter Conny Mus mijn jeugdidool (*lacht*). De interesse in journalistiek was er dus al vroeg, maar ik was ook een enorme boekenwurm. Daarom koos ik de studie Germaanse talen, gevolgd door studies Economie en Moraalwetenschappen. Mijn eerste journalistieke jobs waren bij de *Artsenkrant* en *Jobat*, waar ik de kans kreeg om heel wat interviews te doen. Met politici als Frank Vandenbroucke en Alexander De Croo, maar ook met mensen met een speciaal beroep, van een taxidermist tot een hoefsmid.'

'Zo ben ik stukje bij beetje de nationale media ingerold. Dat is volgens mij een groot voordeel – ik ben niet meteen in het diepe gegooid. Toen ik bij *De Morgen* werd aangenomen door Klaus Van Isacker, was dat een jeugdroom die in vervulling ging. Het was een turbulente periode op de redactie van *De Morgen*, waardoor het als nieuwe journalist wel moeilijk was om er mijn plek te vinden. Mijn contract werd niet verlengd. Gelukkig kon ik twee weken later al starten bij *Het Laatste Nieuws*. Ik had altijd gedacht dat ik me beter thuis zou voelen bij *De Morgen*, maar het bleek omgekeerd te zijn. Bij *HLN* kon ik snel doorgroeien naar de politieke redactie, waar ik de stiel echt heb geleerd. Als politiek journalist had ik het voorrecht om bij veel belangrijke gebeurtenissen op de eerste rij te zitten, van de politieke impasse tot de aanslagen in Brussel. Ik zal nooit die keer vergeten dat we vanwege terreurdreiging urenlang vastzaten in 'de bunker', de perszaal van de federale regering, met agenten van de staatsveiligheid.'

'Een van mijn mooiste herinneringen is het interview met Toots Thielemans, zijn allerlaatste, dat ik bij hem thuis afnam naar aanleiding van zijn negentigste verjaardag. Hij was heel enthousiast voor het interview, liet me zelfs zien hoe snel hij kon gaan op zijn hometrainer. Toen begon hij te vertellen over dingen waar hij in zijn leven spijt van had en kwamen er tranen. Plots liet hij een heel andere kant zien dan die immer vrolijke man. Zo was het met politici soms ook: als journalist kreeg ik een unieke inkijk in wat er achter hun imago schuilging. Politici zijn vaak briljante mensen, die een heel complexe puzzel moeten leggen. Er wordt soms schamper over gedaan, maar velen willen echt een verschil maken.'

'Ik ben iemand die constant wil evolueren en ik had na tien jaar het gevoel dat ik in de journalistiek op een plateau was

beland. Het tempo begon ook zwaarder te wegen. Soms had ik op één dag 's morgens om 05:15 al een eerste sms van een minister en zat ik om 23:30 nog te bellen met een partijvoorzitter. Ik dacht: sta ik nog wel aan het roer van mijn eigen leven? Na lang wikken en wegen werd ik in 2017 woordvoerder bij het Voedselagentschap. Drie weken later brak de fipronilcrisis uit. Ineens stond ik aan de andere kant, vragen te beantwoorden van internationale media en crisisoverleg te voeren met ministers die ik een maand eerder nog had geïnterviewd.'

'Het valt op dat we ontzettend goede journalisten hebben, die ook in een crisis kritische vragen stellen'

'In 2018 maakte ik de overstap naar Voka, een huis dat ik al kende en waar veel van mijn interesses samenkomen. Mijn functie is organisch gegroeid: eerst was ik redacteur van de magazines, nu houd ik me ook bezig met de invulling van events, campagnes, pers en PR. Samen met de studiedienst maak ik complexe informatie toegankelijk, bijvoorbeeld via onze beleidsnieuwsbrief, die naar 13.000 respondenten gaat. Voka communiceerde op 26 februari 2020 voor het eerst over COVID-19, omdat bedrijven problemen hadden met leveringen uit Italië. Toen hebben we ook opgeroepen om een

corona-taskforce op te richten. De afgelopen twaalf maanden waren hectisch, maar dankbaar: we kunnen echt een verschil maken voor ondernemingen. Ik ben er bijvoorbeeld trots op dat we als matchmaker konden optreden tussen bedrijven die beschermingsmateriaal hadden en zorginstellingen die daar hard naar op zoek waren.'

'Ik neem nog elke dag alle kranten door, bekijk alle journaals en duidingsprogramma's. Het valt op dat we ontzettend goede journalisten hebben, die ook in een crisis kritische vragen stellen. Soms mis ik wel de *bigger picture*. Voka is veel bezig met hoe we onze economie en maatschappij na de pandemie kunnen vormgeven, onder meer met ons plan 'Samen Groeien'. Die vragen komen in de journalistiek wel zijdelings aan bod, maar leiden nog niet tot groot debat. Journalisten werken van deadline naar deadline en zoeken doorgaans het zwarte randje, maar soms zouden ze ook wel eens, net als ondernemers, tien jaar vooruit mogen kijken en het zilveren randje opzoeken.'

Opgetekend door Selma Franssen

ONDER EMBARGO

Frederik De Swaef is na zijn vertrek bij DPG Media/*Het Laatste Nieuws* sneller dan verwacht *back in business*. Sinds 8 maart is hij, naast **Kris Vanmarsenille**, co-hoofdredacteur van *Gazet van Antwerpen*. Ergens volgend jaar wordt Frederik dan helemaal alleen hoofdredacteur van de krant. Kris gaat als *senior writer* doen wat ze altijd het liefste heeft gedaan: schrijven.

FDS kijkt intussen met een goed gevoel terug op zijn korte periode als hoofdredacteur bij *HLN*. "Mijn belangrijkste taak daar was volbracht: ik had de regioredacties gemoderniseerd", vertelt hij in *De Standaard*. "En met succes: toen ik er begon was *HLN* alleen marktleider in Vlaams-Brabant, nu in alle Vlaamse provincies behalve Limburg." Nu beoogt De Swaef voor concurrent *GvA* dus hetzelfde: van die krant opnieuw de nummer 1 maken in Antwerpen. Dat zegt hij te willen doen "door zoals bij *HLN* eerherstel te geven aan de regiojournalisten". Nogal wat regiojournalisten van *HLN* verslikten zich die dag deerlijk in hun koffie.

Pieter Haeck verlaat *De Tijd* na daar acht jaar aan de slag te zijn geweest. Begin mei vervoegt hij de techploeg van *POLITICO Europe*.

Koen Frans is sinds 1 april voltijds aan de slag bij Mediahuis/*Gazet van Antwerpen*, hij komt van Eleven Sports.

Nog een overstap: **Fernand Van Damme** verkast na 7 jaar *De Morgen* naar *Het Laatste Nieuws*.

De sportredactie van DPG Media verwelkomde intussen **Mathieu Goedefroy** als 'nieuwsmanager plus'. Die keert daarmee terug naar de oude stal; eerder werkte hij al als eindredacteur en 'videoman' op de sportredactie van *Het Laatste Nieuws*. De voorbije 2,5 jaar was Mathieu woordvoerder van dierenpark Pairi Daiza.

Famke Robberechts is niet langer hoofdredacteur van *Newsweek België*, ze runt sinds 1 februari als managing partner het PR- en communicatiebureau Factivity. Eerder werkte Famke voor *De Morgen*, *Goed Gevoel* en diverse DPG-magazines.

En bij *Het Belang van Limburg* is **Rudi Knaepen** vertrokken, zij het met pensioen.

Het tijdelijke voor het eeuwige gewisseld heeft **Johan Van Cleemput**, hij werd 78. Johan was journalist, bladenmaker en een tijdlang ook secretaris-generaal van de Unie van de Uitgevers van de Periodieke Pers, vooraleer dat werd opgenomen in WeMedia, de huidige koepel van magazine-uitgevers. In die hoedanigheid maakte Johan ook deel uit van de eerste lichte leden van de Raad voor de Journalistiek in 2002.

Twee journalisten van *Kerknet.be* zijn erin geslaagd de paus te strikken voor een interview.

Lieve Wouters en **Koen Vlaeminck** legden de nodige coronatests af, begaven zich naar Rome en konden daar een uur met paus Franciscus spreken.

Het interview verschijnt in de tweede editie van *OH GOD!*, het magazine over zingeving en spiritualiteit waarmee de kerk vorig jaar uitpakte en waarvan de eerste editie 5000 keer werd verkocht.

Sportspress.be (vroeger: de Sportpersbond) heeft een nieuwe secretaris-generaal: **Rudy Nuyens** (64). Rudy heeft een lange staat van dienst als sportjournalist, eerst bij *De Morgen* en de voorbije drie decennia bij *Het Laatste Nieuws*. Bij Sportspress treedt hij in de plaats van Pierre Bilic. Het dagelijks bestuur van de sportjournalistenbond omvat verder Dominique Delhalle (voorzitter), David Naert (ondervoorzitter) en Diederik Van Vaerenbergh (penningmeester).

Telenet verrastte in maart de VVJ en talloze leden met de abrupte stopzetting van zijn gratis aanbod voor VVJ-leden. Telenet stapte onlangs samen met DPG Media in Streamz. Voor de afschaffing van het journalistenvoordeel schermen beiden nu met bedrijfseconomische en fiscale argumenten. Aan de VVJ deed Telenet wel een vage belofte om te zoeken naar een wisselvoordeel, maar concreet kwam daar voorlopig niets van in huis.

De **Leuvense Persclub** heeft haar jaarlijkse Hugo De Keyserprijs, bestemd voor wie het grootste maatschappelijke engagement aan de dag heeft gelegd, uitgereikt aan "allen die bijdroegen om de verspreiding van het coronavirus tegen te gaan en de nefaste gevolgen ervan op te vangen". De Leuvense journalisten noemen daarbij specifiek de lokale wetenschappers die vaccins ontwikkelen, de verantwoordelijke bewindslui, het verzorgend personeel en de vele vrijwilligers die een handje toestaken het voorbije jaar.

Leuvense burgemeester **Mohamed Ridouani** (sp.a) bedankte de Leuvense Persclub voor het mooie gebaar, maar voegde er meteen aan toe dat een categorie mensen werd vergeten: de Leuvense journalisten zelf. "Het is ook dankzij jullie inzet dat we het in Leuven relatief goed doen", aldus Ridouani. "Het voorbije jaar heeft de pers de Leuvenaars continu geïnformeerd, van de nodige duiding voorzien en hen mee gemotiveerd om de coronamaatregelen vol te houden - ook al was het voor journalisten een moeilijke periode met veel onzekerheden."

De **VVOJ** (Vlaams-Nederlandse, maar toch vooral Nederlandse Vereniging van Onderzoeksjournalisten) reikt op 11 juni haar prijzen voor beste onderzoeksjournalistiek uit. En jawel, bij de 12 genomineerde werken zijn er 3 Vlaamse. In de categorie 'opsporende onderzoeksjournalistiek' gaat het om **Lars Bové**, **Piet Depuydt** en **Thomas Segers** van *De Tijd* met hun reportagewerk 'De Coke Lijnen'. In de categorie 'signalerende onderzoeksjournalistiek' zijn twee Vlaamse collega's genomineerd: **Yves Delepeleire** van *De Standaard* met 'Undercover op de huurmarkt voor vluchtelingen' en **Matthias Declercq** met zijn reportage *De ontdekking van Urk*.

Tip voor gerechtsjournalisten: registreer je als beroepsjournalist op www.rechtbanken-tribunaux.be. Zo krijg je van tijd tot tijd nuttige procesaankondigingen en persmededelingen over gerechtelijke uitspraken in de mailbox, net zoals allerlei andere info in de justitiële sfeer.

Het volgende nummer verschijnt op woensdag 7 juli 2021.

11.11.11

VECHT MEE TEGEN ONRECHT

STELT VOOR

Vlaamse Vereniging
van Journalisten

Geïncubated door de Europese Unie

OPEN CALL

BEURS VOOR FINANCIËLE ONDERSTEUNING VAN JOURNALISTEN

**MAAK MET STEUN VAN 11.11.11
STRAFFE REPORTAGES OVER DE
IMPACT VAN DE KLIMAATCRISIS EN
OVER JONGE KLIMAATCHANGEMAKERS**

DEADLINE

04/06 om 23.59u

TIMING

1/8/2021-1/5/2022

THEMA

KLIMAAT

**6 VERGOEDINGEN
VAN €4000**

Je krijgt te maken met grensoverschrijdend gedrag en wil/kan niet terecht bij een interne vertrouwenspersoon of externe preventiedienst? Ben je niet langer in dienst? Werk je freelance of volgens dagcontract?

DE **GENDERKAMER** IS ER OOK VOOR JOURNALISTEN

De Genderkamer is een onafhankelijk aanspreekpunt voor grensoverschrijdend gedrag in de cultuur- en mediasector

CONTACT

genderkamer@vlaamseombudsdienst.be

Nina Callens | Viktor Van der Veken